

Mateřská škola speciální, Praha 8, Štíbrova 1691

Č.j.: 141/2021/Štibr

ČAROVNÉ KORÁLKY

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

Na tvorbě ŠVP se podíleli všichni pedagogičtí pracovníci školy.
Jako závazný vzdělávací dokument byl schválen a přijat na pedagogické poradě
dne 25. srpna 2021

Vypracovala:
PhDr. Marie Horázná
ředitelka školy

OBSAH

1.	Identifikační údaje školy	4
2.	Charakteristika školy	4
3.	Charakteristika vzdělávacího programu	6
4.	Podmínky vzdělávání	7
4.1	Věcné podmínky	7
4.2	Životospráva	8
4.3	Psychosociální podmínky	8
4.4	Organizace chodu školy	9
4.5	Řízení mateřské školy	9
4.6	Personální zajištění	10
4.7	Spoluúčast rodičů	11
5.	Organizace vzdělávání	12
6.	Vzdělávací obsah	144
6.1	Korálek nových přátelství	155
6.2	Korálek zázraků a tajemství	233
6.3	Korálek sněhových překvapení	333
6.4	Korálek probuzení	455
6.5	Korálek radosti	577
7.	Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami	67
7.1	Pojetí vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními	67
7.2	System péče o děti s přiznanými podpůrnými opatřeními	68
7.3	Předměty speciálně pedagogické péče	68
7.3.1	Speciálně pedagogická práce s dětmi s mentálním postižením	68
7.3.2	Speciálně pedagogická práce s dětmi s tělesným postižením	69
7.3.3	Speciálně pedagogická práce s dětmi s poruchou komunikace	70
7.3.4	Speciálně pedagogická práce s dětmi s poruchami autistického spektra	71
8.	Vzdělávání dětí nadaných	75
9.	Vzdělávání dětí od dvou do tří let	75
10.	Evaluační činnost školy	77
11.	Prameny, východiska	80

1. Identifikační údaje školy

Název školy	Mateřská škola speciální, Praha 8, Štíbrova 1691
Sídlo školy	Štíbrova 1691/20, 182 00, Praha 8
IČ	70102520
IZO (součást)	610350765
Právní forma	Příspěvková organizace
Zřizovatel	Hlavní město Praha
Sídlo zřizovatele	Mariánské nám. 2, Praha 1
Ředitel a statutární zástupce školy	PhDr. Marie Horázná
Kontakt, informace	tel.: 222 251 947 mail: marie.horazna@stibrova.cz web: www.stibrova.cz

2. Charakteristika školy

Mateřská škola se nachází v Praze 8, na okraji panelového sídliště v příjemném a klidném prostředí plném zeleně. Je umístěna do jednopodlažní budovy finského typu, kolem ní je zahrada o rozloze více jak 5000m². Škola je určena dětem se speciálními vzdělávacími potřebami. Vykazuje 8 tříd dětí soustředěných v 5 učebnách: jedna učebna je určena výhradně dětem s poruchami autistického spektra, do dalších čtyř učeben jsou zařazovány děti s různým druhem a stupněm postižení, jedna třída je koncipována přednostně pro děti s odkladem školní docházky. Součástí mateřské školy je Speciálně pedagogické centrum a Školní jídelna, sídlí zde rovněž Sdružení rodičů Klubíčko, z.s.

Hlavními partnery, se kterými škola spolupracuje, jsou Magistrát hl. m. Prahy, MČ Praha 8, OSPOD Praha 8, Pedagogická fakulta UK v Praze (MŠ má statut fakultní školy PedF UK), VOŠ a SPgŠ Evropská v Praze 6, JABOK, NAUTIS, DC Paprsek, Středisko rané péče, Diakonie CČE, speciálně pedagogická centra, pedagogicko-psychologické poradny a speciální školy v regionu Praha aj.

Historie školy v datech

- 1960 Založení zvláštní třídy pro děti s mentálním postižením při MŠ v Praze 8, Náhorní ulici (první zvláštní třída v Československu)
- 1982 Zrušení tříd pro zdravé děti – Zvláštní mateřská škola; přerušen proces integrace
- 1983 Stěhování MŠ do ulice Štíbrova v Praze 8
- 1991 Postupné přijímání dětí zdravých, v omezeném počtu a na žádost rodičů – obnovena tzv. „obrácená integrace“
- 1992 Otevření Speciálně pedagogického centra a první půjčovny hraček a speciálních pomůcek v Československu
- 1996 Dokončena přístavba pro SPC
- 1997 Zahájen svoz dětí osobním autem (auto získáno jako sponzorský dar)
- 1997 Vybudování relaxační a stimulační místnosti (sponzorský dar)
- 2000 Škola začíná hospodařit v podmínkách právní subjektivity
- 2002 Koncipován první školní vzdělávací program v souladu s RVP PV
- 2002 Otevření 1. třídy pro děti s poruchami autistického spektra
- 2003 Rekonstrukce školní zahrady (financováno sponzory)
- 2004 Celková rekonstrukce školní kuchyně (financováno zřizovatelem)

- 2009 Otevření další třídy pro děti s poruchami autistického spektra
- 2012 Komplexní rekonstrukce budovy školy a přístavba jednoho křídla (financováno zřizovatelem)
- 2013 Otevření nové třídy – Mravenečci
- 2014 Vznik samostatné místnosti pro muzikohrátky
- 2016 Celková rekonstrukce a nové vybavení bílého pokoje
- 2017 Rozsáhlá oprava zázemí kuchyně
- 2017 – 2018 Renovace školní zahrady, včetně obnovy herních prvků
- 2020 Rekonstrukce skladových prostor, vznik keramické dílny

Hodnoty, které vyznávají pracovníci školy

Hodnota/kritérium	Indikátory splnění kritéria
Otevřenost	<ul style="list-style-type: none"> • Předáváme si informace, sdílíme zkušenosti • Máme odvahu vzájemně si říci věci narovinu • Poskytujeme si zpětnou vazbu • Máme respekt k jinakosti • Spolupracujeme s dalšími organizacemi • Přijímáme nové nápady, podněty, jsme otevřeni k novým postupům • Respektujeme potřeby dětí, rodičů, spolupracovníků
Komunikativnost	<ul style="list-style-type: none"> • Předáváme jasná, srozumitelná sdělení • Jasně ano, jasně ne • Nasloucháme rodičům, dětem, spolupracovníkům • Společně hovoříme o důležitých věcech, hledáme řešení, přijímáme opatření, rozhodujeme se • Podáváme adresná sdělení, bez prostředníků • Vzájemně spolupracujeme, usilujeme o jednotný přístup

Vize aneb představy, kam směřujeme a co chceme

Snažíme se poskytnout prožitky z aktivit školy všem dětem bez ohledu na míru jejich postižení. Případná omezení dětí pro nás nepředstavují neměnné dogma, ale vnímáme je jako startovní čáru, od které se dítě s naší pomocí odrazí: některé skočí, jiné udělá krůček. Naším posláním je úspěchy dětí poznat, zaznamenat, vyhodnotit a připravit podmínky pro další možný úspěch.

Všichni pracovníci mateřské školy a SPC dbají nejen na vytváření podnětného prostředí pro komplexní rozvoj dětí, ale i na respekt, toleranci a přátelskou atmosféru, ve které se cítí dobře jak děti, tak i jejich rodiče.

3. Charakteristika vzdělávacího programu

Vzdělávací program naší školy měl řadu let svoji tradici v tzv. „obrácené integraci“, neboli nabídce integračního prostředí pro děti se zdravotním postižením či znevýhodněním a v omezeném počtu rovněž pro děti bez postižení. V současnosti přijímáme výhradně děti se speciálními vzdělávacími potřebami. Od školního roku 2017/2018 koncipujeme školní vzdělávací program na základě RVP PV vydaného v lednu 2017 s účinností od 1. 9. 2017.

Snahou pedagogů školy je vytvořit vzdělávací program školy v souladu s rámcovými cíli RVP PV tak, aby:

- respektoval a rozvíjel přirozenou schopnost dítěte učit se a jeho touhu po poznání okolního světa,
- poskytl dětem informace o postojích, vztazích a hodnotách, na nichž je založena naše společnost,
- umožnil dětem seberealizaci, sebeprosazení, získat sebejistotu, osobní samostatnost a schopnost projevat se jako samostatná osobnost.

Určitým prostředkem k dosažení uvedených cílů je získávání klíčových kompetencí, důležitých pro osobní rozvoj každého dítěte. V předškolním vzdělávání se jedná o položení jistého základu, který bude v dalších vzdělávacích úrovních rozvíjen.

- **kompetence k učení** – různými formami motivace, navázáním a udržení očního kontaktu aj. učíme děti se soustředit, získávat elementární poznatky o okolním světě, umět se zeptat na předmět svého zájmu, aktivně hledat odpovědi;
- **kompetence k řešení problémů** – učíme děti řešit problémy související se známými, popř. opakujícími se situacemi formou hledání, pokusů, experimentů; vedeme je k poznání, že svým aktivním přístupem mohou řadu věcí a jevů ovlivnit, že nejsou pouhými pasivními příjemci;
- **kompetence komunikativní** – řada dětí v naší mateřské škole má výrazné problémy v komunikaci: často je příčinou zdravotní postižení, někdy nezralost CNS; dáváme dětem dostatek příležitostí k řečovému projevu, poskytujeme jim pestrý a správný mluvní vzor, snažíme se o bohatost vnitřní řeči, obsahové stránky (nejen expresivní složky) komunikace; pokud je řeč značně omezena nebo není rozvinuta, používáme tzv. totální komunikaci, augmentativní metody vždy doprovázené mluvenou řečí, prvky ABA terapie, program BoardMaker, fotografie, poslech, prohlížení knih a encyklopedií, práce na PC, tabletu, interaktivní tabuli aj.
- **kompetence sociální a personální** – učíme děti odpovídat za svoje jednání (starší děti se podílejí na vytváření pravidel soužití ve třídě), podporujeme dětská přátelství, vedeme je k ohleduplnosti k druhým, pomoci slabším; snažíme se jim zprostředkovat zkušenost, že každý je něčím výjimečný, pro druhé potřebný a důležitý; děti jsou vedeny k umění o pomoc/kontakt požádat i pomoc/kontakt srozumitelně odmítnout, mají příležitost vyzkoušet si říct „ne“ – respektovat a být respektován; formou

návštěv obchodu, pošty, využívání MHD aj. se děti učí pohybovat a přiměřeně reagovat v běžných společenských situacích;

- **kompetence činnostní a občanské** – učíme děti hrát si nejen vedle sebe, ale spolu, vytvářet a rozvíjet hru, vzájemně respektovat své role; dětem dáváme příležitost pocítit příjemné důsledky z aktivity a činnosti, posilujeme jejich aktivní přístup k okolnímu dění; seznamujeme děti se skutečností, že lhostejnost, nevšímavost a pohodlnost mají rovněž nepříznivé důsledky.

Volbu metod a výchovných postupů zcela přizpůsobujeme individuálním potřebám a možnostem dětí se speciálními vzdělávacími potřebami. Za účelem dosažení stanovených cílů používáme tyto prostředky, formy a metody práce:

- umožnit dětem **seberealizaci**, sebeprosazení, získat sebejistotu, osobní samostatnost a schopnost projevit se jako samostatná osobnost,
- **hru** jako dominantní činnost dítěte předškolního věku,
- **individuální přístup** s ohledem na specifické schopnosti, možnosti a potřeby každého dítěte, vč. podporování a rozvíjení talentu dětí, **popř. práci v malých skupinách**,
- **speciálně pedagogické metody** – reedukaci, kompenzaci, využití speciálních rehabilitačních pomůcek a vhodného didaktického materiálu,
- **spolupráci s rodiči** - rodičovské schůzky, řízené rozhovory, neformální kontakty, společné aktivity, zahradní akce, setkání,
- **spolupráci s pracovníky SPC**, jež je součástí školy,
- **spolupráci s dalšími odborníky a organizacemi**,
- **zkušenosti, vysokou odbornost a respektující přístup** pedagogického personálu.

Mateřská škola usiluje o naplňování zásady rovného přístupu každého dítěte k předškolnímu vzdělání s maximální vstřícností ke všem zájemcům. Zvláštní pozornost věnujeme dětem se slabšími kognitivními schopnostmi a s méně podnětným rodinným zázemím. Všechny děti zapojujeme do programových aktivit, a to jak konaných v prostorách školy, tak mimo ni. Ke každému dítěti přistupujeme s respektem.

4. Podmínky vzdělávání

4.1. Věcné podmínky

Prostorové podmínky mateřské školy jsou optimální, vyhovují skupinovým i individuálním činnostem dětí. Prostředí tříd je přizpůsobeno zdravotnímu postižení dětí, je vybaveno speciálními hračkami, pomůckami a nábytkem, které splňují hygienické i bezpečnostní podmínky. Hračky i pomůcky jsou umístěny v nízkých skříňkách a policích, aby si je děti mohly samy brát a také samostatně ukládat. Vybavení je účelné pro hru (jako hlavní činnost dětí) i pro odpočinek, je zdravotně nezávadné a esteticky sladěné. K estetickému vzhledu prostředí přispívají rovněž výtvořky dětí, jejich práce jsou umístovány v prostorách tříd i šaten, aby byly dostupné na pohled jak dětem, tak jejich rodičům. Nedílnou součástí mateřské školy je prostorná a moderně vybavená kuchyně, kancelář účetní a vedoucí školní jídelny, ředitelna, sauna, dílna s keramickou pecí, tematické kabinety, pracovna pro rozvoj řeči, pracovny pro individuální práci, školnický byt, kancelář a herna SPC, pracovna pro psycholožky, místnost pro rehabilitaci, relaxační a stimulační místnost (tzv. bílý pokoj) a hudební místnost pro využití prvků muzikoterapie.

K dalšímu materiálně technickému vybavení náleží: videokamera, fotoaparát, digitální fotoaparát, osobní počítače, tablet, interaktivní tabule, CD přehrávače, keramická pec, dětská a učitelská knihovna, osobní auto sloužící ke svozu dětí.

Na školní budovu bezprostředně navazuje zahrada, která nabízí možnosti pro pohybové a další aktivity dětí. Na školní zahradě jsou dřevěné herní sestavy, jejichž využívání zlepšuje tělesnou kondici dětí. K dobré orientaci dětí na zahradě a k jejich bezpečnosti slouží ohrádky, v nichž si jednotlivé skupiny dětí hrají, velmi oblíbené jsou houpačky-hnízda, které mohou využívat také imobilní děti, popř. více dětí najednou. Dominantou zahrady je uměle vytvořený kopec s tunelem a klouzačkou, který je zejména v zimních měsících využíván k bobování.

4.2. Životospráva

Ve školní kuchyni pracují vyučení kuchaři a na částečný úvazek vedoucí ŠJ. V její kompetenci je příprava jídelníčku s vyváženou stravou podle směrného jídelníčku a dohled na dodržování předepsaných technologií přípravy jídel. Jídlo se připravuje v centrální kuchyni (součást školy), odkud se vozí do připraven k jednotlivým třídám. Některým dětem je třeba jídlo porcovat na menší části, některým mixovat, pro některé se připravuje jídlo s omezením určitých potravin. Děti jsou k jídlu motivovány, nikoli nuceny. Zajišťujeme dětem pitný režim v průběhu celého dne. V závislosti na kvalitě ovzduší chodí děti denně ven, snažíme se jim poskytnout dostatek volného pohybu na školní zahradě, terasách, v blízkém lesoparku i na atraktivních hřištích v centru Prahy.

Děti se scházejí v omezeném počtu od 7 hodin v „ranní třídě“, většina dětí přichází postupně kolem 8. hodiny. Tento ranní čas se učitelky snaží využít pro individuální přístup k dítěti, což se právě v omezeném počtu dětí a při individuálních příchodech může dařit nejlépe. Je zde rovněž prostor pro vedení individuálních rozhovorů, kdy učitelka věnuje pozornost jednomu konkrétnímu dítěti. V průběhu dne je pro děti připraven atraktivní program s dostatečným množstvím kvalitních podnětů, střídají se řízené a neřízené činnosti jak v prostorách tříd, tak na terasách, školní zahradě či v blízkém okolí. Děti se ve škole stravují 3x denně formou přesnídávky, oběda a svačiny. Odpolední odpočinek je doplněn aktivitami pro děti s nižší potřebou spánku (výtvarné a pracovní techniky, práce s keramickou hlinou, grafomotorická cvičení, canisterapie, klidné hry). Provoz školy je ukončen denně v 16:30.

4.3. Psychosociální podmínky

Záměrem všech zaměstnanců je vytvořit dětem takové podmínky, aby se v mateřské škole cítily dobře, spokojeně a bezpečně. Jejich vzájemný vztah je založen na důvěře, taktu a ohleduplnosti, je nepřípustné jakékoli podceňování nebo zesměšňování dětí. Pedagogové se snaží zajistit postupnou adaptaci novým dětem, a to ve spolupráci s pracovníky SPC a za účasti rodičů, budou-li si to přát. Adaptace je podpořena pravidelným denním programem, který usnadňuje orientaci v čase a činnostech, zároveň je natolik flexibilní, že umožňuje přizpůsobení aktuálním potřebám dětí. Pedagogové se při své přímé pedagogické činnosti snaží zohlednit individuální potřebu spánku a odpočinku dětí v průběhu celého dne, připravují vhodný program pro děti s nižší potřebou spánku v době poledního odpočinku.

4.4. Organizace chodu školy

Převážnou část pracovní doby pedagogických pracovníků tvoří přímá pedagogická činnost, během níž se pedagogové plně věnují dětem. Ve třídě jsou vždy minimálně dva pedagogové (učitelka a asistent pedagoga), pokud se některý potřebuje vzdálit, vždy o svém záměru informuje kolegu. Při plánování činností učitelky zohledňují možnosti, zájmy a potřeby dětí. Usilujeme o to, aby děti měly dostatek času pro spontánní hru, její rozvinutí i dokončení, mají-li např. nedokončenou stavbu, mohou se k ní vrátit odpoledne či následující den. Učitelky se snaží respektovat osobní tempo každého dítěte i přirozenou dětskou zvědavost a touhu po poznání, vytvářejí podmínky pro dětskou aktivitu, objevování a experimentování. Za tímto účelem je plánování programu pružné, zohledňuje aktuální situace i náladu dětí, aby se cítily bezpečně a jistě. Třídy jsou nenásilně členěné do koutků s tematickým zaměřením, za účelem odpočinku dle individuální potřeby jsou zřizovány relaxační koutky či malé místnosti. Děti mají možnost si hrát či pracovat individuálně, stejně jako ve dvojicích či v různě početných skupinách, učitelky pečlivě volí mezi individuálními, skupinovými a frontálními činnostmi. Samozřejmostí je respektování osobního tempa každého dítěte. Naší snahou je, aby i nově přijaté děti byly ve škole spokojené.

4.5. Řízení mateřské školy

Organizace je řízena ředitelkou, která rozhoduje ve všech záležitostech týkajících se poskytování vzdělávání a školských služeb, odpovídá za odbornou a pedagogickou úroveň vzdělávání a školských služeb, odpovídá za zajištění dohledu nad dětmi ve škole. Určité pravomoci jsou delegovány na další vedoucí pracovníky: zástupkyni ředitelky, vedoucí SPC, vedoucí školní jídelny, školníka (viz tabulka).

Ředitelka vydává vnitřní předpisy, v nichž jsou obsažena pravidla chodu organizace, především změny vycházející z aktuálně platných právních předpisů. Vnitřními řídicími předpisy jsou řády a směrnice. Případné pokyny jsou vydávány prostřednictvím závěrů pedagogických porad. Ředitelka se snaží vytvářet podmínky pro úzkou a účinnou spolupráci s vedoucími pracovníky, posiluje jejich kompetence, respektuje jejich názor. Motivuje rovněž ostatní spolupracovníky k týmové práci, ke spolurozhodování o důležitých věcech, podporuje je a respektuje. Při plánování vychází ředitelka především z analýzy aktuálního stavu, z vnitřní evaluace, tj. vlastního hodnocení školy a ze závěrů kontrolních činností prováděných vnějším subjektem. Záměrem ředitelky je vytvářet prostředí vzájemné důvěry a tolerance, podpory, spolupráce a respektu.

Kontrolní a řídicí činnost provádí	Kompetence
Ředitelka školy	Odpovídá za chod celé organizace
Zástupkyně ředitelky	Úzce spolupracuje s ředitelkou na vedení školy, spoluvytváří její koncepci, v neodkladných záležitostech zastupuje ředitelku v době její nepřítomnosti, zodpovídá za práci provozních pracovníků a plní další úkoly uvedené v pracovní náplni
Vedoucí SPC	Odpovídá za chod SPC, úzce spolupracuje s ředitelkou v otázkách vedení organizace a v koncepční oblasti
Vedoucí školní jídelny	Odpovídá za chod ŠJ a kuchyně
Školník	Odpovídá za opravy a údržbu školy

Hlavní dokumenty školy:

- rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení
- zřizovací listina
- školní vzdělávací program
- školní řád
- provozní řád
- organizační řád
- směrnice a pokyny ředitelky školy
- vnitřní platový předpis
- zápisy z pedagogických a provozních porad
- kniha úrazů
- hospodářská dokumentace
- protokoly a záznamy o provedených kontrolách

Vnitřní informační systém:

- **osobní rozhovor** s každým pracovníkem dle potřeby
- **komunikace po internetu**
- **nástěnka** pro přenos informací s delší platností
- **miniporady** pro organizační záležitosti (jednou týdně nebo podle potřeby)
- **provozní porady** (jednou týdně nebo podle potřeby)
- **pedagogické/provozní porady** podle plánu porad

Vnější informační systém:

- **webové stránky** poskytují informace dlouhodobějšího charakteru
- **informace pro rodiče** v šatnách – operativní zprávy
- **komunikace po internetu**
- **individuální rozhovory s rodiči** – pro každodenní přenos informací
- **podklady pro výroční zprávu** zřizovatele
- **výkazy** – zahajovací, platové, pracovní, o úrazovosti, o stravování...
- **spolupráce se zřizovatelem**
- **spolupráce s jinými organizacemi**

4.6. Personální zajištění

Mateřská škola je osmitřídní, provoz ve třídách zajišťují zpravidla dva učitelé. Mateřská škola disponuje pouze pěti učebnami, v nichž je umístěno 8 tříd dětí a pracuje v nich celkem 14 učitelů. Je zajištěno překrývání přímé pedagogické činnosti učitelů. Mateřská škola zaměstnává rovněž asistenty pedagoga. Dlouhodobě je většina pedagogických pracovníků vč. asistentů pedagoga plně kvalifikovaná, ostatní si vzdělání doplňují. Všichni pedagogičtí pracovníci pracují na svém celoživotním vzdělávání, což ředitelka v rámci rozpočtu a organizačních možností školy podporuje. Využívají k tomu systém DVPP, čerpají dny pro samostudium, vzájemně se navštěvují a sdílejí svoje zkušenosti. Specializované služby, jako je logopedie, psychologická diagnostika a intervence jsou zajišťovány odbornými pracovníky našeho SPC, popř. jiných organizací.

Mateřská škola

Pedagogičtí pracovníci: ředitelka, školská logopedka, speciální pedagožka, učitelky, asistenti pedagoga

Nepedagogičtí pracovníci: účetní, školník, uklízečky

Školní jídelna:

Nepedagogičtí pracovníci: vedoucí ŠJ, kuchaři

Speciálně pedagogické centrum

Pedagogičtí pracovníci: vedoucí SPC, speciální pedagogové, psychologové

Nepedagogičtí pracovníci: sociální a administrativní pracovník

Požadavky vedení školy na pedagogické pracovníky mateřské školy

- vzdělání v oboru speciální pedagogika, především v psychopedii a logopedii, vítáno vzdělání v oboru předškolní pedagogiky
- hodnotový systém zaměřený na zdraví a život každého dítěte
- fyzická zdatnost a psychická odolnost, celkově vyzrálá osobnost
- schopnost a ochota naladit se na dítě a jeho potřeby, praktikovat prvky respektujícího přístupu

Pokyny vedení školy pedagogickým pracovníkům mateřské školy

- plně využívejte svoji odbornost a dle možností prohlubujte svoji kvalifikaci
- řiďte se školním vzdělávacím programem, realizaci zajišťujte podle svého třídního vzdělávacího programu
- připravujte se na přímou pedagogickou činnost, promyšleně volte didaktické, rehabilitační či kompenzační pomůcky
- v průběhu přímé pedagogické činnosti za všech okolností pečujte o zdraví a životy svěřených dětí, jako učitelka bezvýhradně odpovídáte za jejich bezpečnost
- sledujte, zaznamenávejte a hodnotte výsledky své práce a individuální pokroky dětí
- využívejte aktuálních situací k výchovným a vzdělávacím účelům
- snažte se zajistit vše tak, aby se děti cítily v pohodě (fyzické i psychické)
- zajistěte dětem dostatek podnětů k učení a radost z něho
- posilujte sebevědomí dětí a jejich důvěru ve vlastní schopnosti
- podporujte dětská přátelství
- s každým dítětem vedte rozhovor alespoň 1x denně
- motivujte děti k jídlu, v žádném případě je však do jídla (pití) nenuťte
- dětem s nízkou potřebou spánku nabídněte náhradní program
- usilujte o partnerský vztah mezi rodinou a školou, vedte s rodiči průběžný dialog o jejich dítěti, informujte o jeho prospívání a rozvoji
- plňte úkoly vyplývající z popisu práce
- jednejte v souladu s vnitřními předpisy školy (řády, směrnice, pokyny ředitelky aj.)

4.7. Spoluúčast rodičů

Zaměstnanci školy se snaží vytvořit partnerský vztah se zákonnými zástupci dětí. Pravidelně je informují o dění školy i o prospívání jejich dítěte. Rodiče mají příležitost účastnit se různých programů, mohou spolurozhodovat při plánování programu mateřské školy.

Snažíme se rodiče pravidelně a dostatečně informovat o všem, co se ve škole děje. Pedagogové informují rodiče o individuálních pokrocích, společně hledají optimální výchovné a vzdělávací postupy. O případných nezdarech dítěte podávají informace s taktem a ohleduplně, snaží se nezasahovat do soukromí rodiny s vědomím, že pracují s důvěrnými informacemi. Ve zvlášť závažných situacích, nebo přejí-li si to rodiče, je možné nabídnout služby poradenského pracoviště.

V naší mateřské škole má svou dlouholetou tradici Sdružení rodičů Klubíčko. Výbor klubu, složený ze zástupců rodičů každé třídy, jednatele z řad učitelského sboru a ředitelky školy, se v každém školním roce schází minimálně dvakrát a řeší aktuální otázky.

Formy spolupráce:

- rodičovská schůzka, která se koná vždy v posledním srpnovém týdnu,
- pravidelné schůzky volených zástupců ze strany rodičů s vedením školy (3x ročně),
- každodenní hovory pedagogů s rodiči, tématem mohou být organizační i výchovné záležitosti a jiné,
- dotazníkové a anketní šetření (podle aktuální potřeby),
- setkání s rodiči (vánoční, ke Dni matek, rozloučení se školáky apod.),
- spolupráce při organizování školních akcí, výletů, plavání, zahradních slavností aj.,
- spolupráce při podávání žádostí o granty,
- pomoc rodinných příslušníků při udržování školní zahrady, drobné opravy hraček.

Snažíme se vyhovět přání některých rodičů a dávat na webové stránky školy aktuální informace zejména o mimořádných akcích. Ukazuje se, že je-li dítě dlouhodobě nepřítomné, není způsob podávání informací v šatně na nástěnce dostačující.

5. Organizace vzdělávání

Mateřská škola speciální je určena dětem se speciálními vzdělávacími potřebami ve věku od tří, resp. dvou do šesti, resp. sedmi let. Podmínkou přijetí dítěte je žádost podaná zákonným zástupcem dítěte a doporučení školského poradenského zařízení. Strategie rozdělení dětí do tříd vychází z věku dítěte a z druhu/typu/míry speciálních vzdělávacích potřeb.

- **Sluníčka** – třída je určena především dětem nejmladším a těm, které přicházejí z rodiny a nejsou zvyklé na skupinové vedení. Hlavní programovou náplní je pozvolná a nenásilná adaptace dětí na nové prostředí, seznámení se s denním režimem mateřské školy, získání základních dovedností a určité samostatnosti v sebeobsluze, hygieně a stravování, získání zkušeností v sociální oblasti a v komunikaci s vrstevníky i dospělými osobami.
- **Myšky a Zajíčci** – třídy jsou věkově smíšené, hlavním záměrem třídních vzdělávacích programů je podporovat zvědavost dětí a jejich přirozenou touhu po učení, aktivity jsou zaměřené na rozvoj kognitivních funkcí, komunikativních kompetencí a sociálních dovedností.

- **Mravenečci** – třída je určená především dětem s odkladem školní docházky. Program je koncipován s ohledem na předškolní přípravu, děti mají k dispozici tematicky zaměřené koutky pro hru, ale zároveň se v časově omezené době učí pracovat v lavici, na psací tabuli či na interaktivní tabuli, učí se soustředit na práci, dokončit daný úkol, orientovat se ve svých věcech, pracovat pod slovním vedením dospělého.
- **Hrášci** – třída je věkově smíšená a je koncipovaná pro děti s poruchami autistického spektra nebo jinými neurovývojovými poruchami. Prioritou je rozvoj komunikace, hry a samostatnosti dle individuálních potřeb dětí. Jsou zde využívány metody strukturovaného učení, totální komunikace a hledání individuálních vysoce motivačních činitelů, díky nimž je dítě ochotno spolupracovat a aktivně se učit.

Speciální přístupy

- logopedie, celkový rozvoj komunikačních dovedností
- canisterapie
- využití bílého pokoje, hudební místnosti a keramické dílny
- individuální předškolní příprava vč. grafomotorických cvičení

Prvořadým úkolem pedagogických pracovníků je vytvořit každému dítěti optimální podmínky k rozvoji jeho osobnosti, k učení i ke komunikaci a pomoci mu, aby dosáhlo co největší samostatnosti. K naplnění stanovených cílů využíváme především těchto pomocných faktorů:

- vysokou kvalifikovanost a mimořádné osobní nasazení pedagogických pracovníků,
- vysoce profesionální a lidský přístup
- zvýšený počet pedagogických pracovníků ve třídě – asistenti pedagoga
- snížený počet dětí ve skupině,
- upravené prostředí tříd, tvoření „pracovních“ skupin
- upravenou životosprávu dětí (zejména respektování individuálních potřeb při střídání aktivity a odpočinku),
- příznivé psychosociální klima,
- vhodnou organizaci vzdělávání,
- spolupráci školy s rodinou,
- uplatňování poznatků z oboru školský management při řízení školy.

Kritéria přijímání dětí do speciální mateřské školy

1. speciální vzdělávací potřeby dítěte (doporučení ŠPZ)
2. věk dítěte

Přijímání dětí je zcela individuální, zohledňujeme potřeby rodiny, diagnózu, věk, skutečnost, zda dítě již některou vzdělávací institucí navštěvuje, jaké v ní má vytvořené podmínky a s jakou perspektivou mohou rodiče počítat. V úvahu bereme i stávající sestavu dětí ve třídě, snahou je vytvořit dětem optimální prostředí pro jejich rozvoj.

6.   Vzdělávací obsah

Vzdělávací obsah ŠVP je členěn do pěti integrovaných bloků (6.1 – 6.5) s libovolným počtem témat představujících nabídku, kterou učitelé v průběhu školního roku využívají, upravují, rozšiřují, tj. tvůrčím způsobem rozpracovávají do třídních programových bloků. Učitelé při tvorbě programu respektují a zohledňují individuální vzdělávací potřeby jednotlivých dětí, jejich věkové zvláštnosti, zájmy, sociální zkušenosti i celkovou úroveň rozvoje. Je žádoucí, aby se nabízená témata nejen prolínala, ale v průběhu školního roku v různých obměnách i opakovala, aby byla dětem poskytnuta příležitost pojmout témata osobitým způsobem, vidět je v souvislostech a tím je i lépe pochopit. Podobně pracujeme se vzdělávacími cíli a klíčovými kompetencemi, které rovněž prolínají celým vzdělávacím procesem.

6.1. Korálek nových přátelství

Název: Moji noví kamarádi. S čím si ve školce hrajeme?	
Záměr	
<ul style="list-style-type: none"> • Stimulovat neurosvalový vývoj dítěte. • Podporovat duševní pohodu, zdatnost a odolnost. Rozvíjet komunikaci. • Podporovat utváření vztahů k jinému dítěti či dospělému. • Uvést dítě do společenství ostatních lidí. • Vytvořit povědomí o okolním světě a jeho dění. 	
Cíle	
<ul style="list-style-type: none"> • Podpora fyzické i psychické zdatnosti. • Rozvoj receptivních i produktivních řečových dovedností. • Posilování poznávacích pocitů (zvědavosti, zájmu a radosti z objevování). • Získat relativní citovou samostatnost. • Seznamování se s pravidly chování ve vztahu k druhému. • Přijímat základní hodnoty společenství třídy, přizpůsobovat se a zvládat změny. • Seznamování se s místem a prostředím, vytváření pozitivního vztahu k němu. 	
Vzdělávací nabídka	Výstupy
Psychomotorické hry seznamující děti s lidmi i věcmi, které je obklopují.	Stimulovat pohyb a vnímání pomocí všech smyslů ve skupině dětí.
Činnosti zaměřené k rozlišování zvuků, gest či obrázků.	Domluvit se pomocí zvuků, slov, znaků, fotografií, gest či obrázků.
Spontánní hra, volná hra a experimenty.	Soustředit se na činnost a udržet pozornost.
Činnosti zajišťující spokojenost, radost a pohodu.	Odloučit se na určitou dobu od rodičů a být aktivní bez jejich podpory.
Kooperativní činnosti vedoucí k ohleduplnosti, ochotě střídat se a půjčovat si hračky.	Navazovat kontakty a přátelství, spolupracovat, dodržovat pravidla vzájemného soužití.
Aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí MŠ.	Adaptovat se na život ve škole.
Přirozené pozorování blízkého prostředí, vycházky do okolních ulic i přírody.	Bezpečně se orientovat v prostředí MŠ a jejím okolí.
Rizika	
<ul style="list-style-type: none"> • Denní režim nevyhovující fyziologickým potřebám dítěte. • Málo vlídné, nevstřícné prostředí s nedostatkem porozumění. • Příliš ochranné prostředí. Chválení bez opodstatnění. • Přítomnost nevhodných mravních vzorů. • Nedostatek příležitostí vidět a vnímat bezprostřední okolí dítěte. 	

Nabídka činností

Kdo jsi kamarád, tak pojď si s námi hrát. Mám tě rád, školko. Dny v týdnu. Jaro, léto, podzim, zima. Učitelky ze školky. Nepořádný krokodýl. Zahrajem si na...

Čtení: Co si hračky vyprávěly (M.Đuríčková). Rok ve školce (Przemyslaw). Jsme kamarádi (D.Kulot).

Říkanky: Září klepe na dveře. Těšíme se do školky. Dobrý den, dobrý den. Uklízení hraček. Pozor, volám všechny hračky!

Tečkování: Solení chleba. Krmení slepice. Tečkování středu květin.

PH: Šlapu si to do školky (písnička s obměnou motorických úkolů – lezeme, skáče).

HM: Líný školák (honička). Honem do školky (hra s látkovým tunelem). Ocásková honička. Všichni domů/ všichni do školky (běháme na vyznačená místa podle pokynu/ obrázku). Běh na zvukový signál (sedáme si do obruče/ leháme si do postýlek s vlastní značkou). Hra s gymbalem v kruhu (učení se jmen). Kdo se se mnou zatočí? Předávaná. Posílání pohlázení. Věž z rukou.

Malování pravítkem (stírání barvy). Smajlík (malování rukama na stůl, kruhový pohyb, obtisk na papír, vlepění detailů). Malování hračkami (stopa autíčka/ roztočené káči). Obtisk barevných bublin. Obtisk rukou všech dětí ze třídy (paprsky slunce/ listy stromu/ okvěti květiny). Obkreslování postavy/ nohy/ ruky kamaráda.

Skládání obrázků hraček z více částí. Skládání obrázku z pruhů s číslicemi/ písmeny (linearita). Přiřazování hraček k fotografiím. Třídění (rozřazování hraček do správných přihrádek/ krabiček/ šuplíků/ průhledných lahví aj.).

Učíme se poznávat svou značku. Vyhledávání obrázku v modelíně/ písku. Prosvěcování značek (baterka/ lightbox). Přitahování za provázek (ručkování/ namotávání na ruličku). Vhazování do správné díry v krabici. Kamarádi (vkládání hlaviček – míčků – na stojící ruličky). Posílání míčků po nakloněné rovině, vyhazování do roury a chytání.

Název: Naše školka	
Záměr	
<ul style="list-style-type: none"> • Učit se sebeobslužným dovednostem. • Podporovat duševní pohodu, psychickou zdatnost a odolnost dítěte. • Podporovat interpersonální vztahy k dětem i dospělým. • Uvést dítě do pravidel soužití s ostatními, umožnit mu aktivně podílet se na spoluvytváření společenské pohody. • Získávat elementární povědomí o okolním světě a jeho dění. 	
Cíle	
<ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj a užívání všech smyslů. • Rozvoj verbálních i neverbálních komunikativních dovedností. • Posilování přirozené zvědavosti, radosti z objevování. • Získávání relativní citové samostatnosti. • Osvojování si pravidel chování ve vztahu k druhým lidem. • Seznamování se s místem a prostředím, ve kterém dítě žije. 	
Vzdělávací nabídka	Výstupy
Jednoduché sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání.	Uplatňovat základní hygienické návyky, postarat se o sebe a své osobní věci.
Relaxační a odpočinkové činnosti zajišťující pohodu prostředí.	Vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů.
Hry procvičující orientaci v prostoru a čase.	Chápat prostorové pojmy, rozlišovat piktogramy a fotografie.
Spontánní hra, tvůrčí aktivity s viditelným výsledkem.	Odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory.
Činnosti zaměřené na porozumění a vytváření pravidel společného soužití.	Dodržovat dohodnutá pravidla, respektovat potřeby ostatních.
Společné zábavy, návštěvy ostatních tříd, hry na školní zahradě či hřišti.	Adaptovat se na život v MŠ, začlenit se do třídy a mezi své vrstevníky.
Rizika	
<ul style="list-style-type: none"> • Denní režim nevyhovující dětským potřebám. • Nevhodné vzory chování dospělých v prostředí mateřské školy. • Nepřiměřené nároky na dítě, časté negativní hodnocení. • Nejednoznačně formulovaná pravidla chování, jejich nedodržování. • Nepřehledné a neuspořádané prostředí. 	

Nabídka činností: Naše školka

Třídní vítací písničky. Běžel tudy zajíček. Myška tanečnice. Sluníčkové pozdravení. Polámal se mraveneček.

Čtení: Liška Šiška ve školce (I. Gecková). Co mě čeká ve školce (J. Šantora). Ema ve školce (G. Woldová).

Říkanky: Myši chodí tuze tiše. Hrášku kuli kulilíč. Naše školka. Těším se do školky.

Zobání: Ťuk ťuk na dveře. Hrášek v misce. Mravenečci v mraveništi.

PH: Zajíček v své jamce. Na lišku a zajíce (honička s říkankou). Myší taneček (taneček s písničkou). Myšičko myš pojď ke mně blíž (honička s říkankou).

HM: Mravenci siláci (společné přenášení klády). Hry s míči (kutálení, pouštění rourou, sbírání rozsypaných míčů). Zaječí skákání. Hry s obručí (kutálení, prolézání, schovávání). Hry s padákem (podlézání, vyhazování míčků, hry s barvami). Poznávání herních prvků na zahradě, jízda na kole, odrážedle.

Otisky rukou (sluneční paprsky). Kuličková technika (válení hrášků v krabici s barvou). Malování v jehličí či hlině na podsvícené desce. Výroba dárečků pro kamarády z jiných tříd.

Přiřazování symbolů tříd (loto). Skládání symbolů tříd z částí. Přiřazování barev k symbolům. Cestujeme do tříd autíčkem (sledování linie). Kam se schoval? (otvírání okének ve školce, upravená hra Smolíček pacholíček). Návčik pozdravu (každého, koho ve školce potkáme). Seznámení s piktogramy a fotografiemi činností a místností.

Stopovaná po školce. Poznávání různých místností a tříd. Sensorická stimulace v Bílém pokoji. Sluchové hrátky v muzikomístnosti (rytmická cvičení, poznávání zvuků hudebních nástrojů). Hry s baterkou (světlo x tma). Práce s kolíčky (paprsky). Sazení mrkviček (zapichování). Hra na popelku (sbírání hrášků). Navlékání korálků.

Název: Vůně ovoce	
Záměr	
<ul style="list-style-type: none"> • Vést děti k zdravým životním návykům a postojům. • Podporovat rozvoj kreativity a sebevyjádření. • Posilovat vzájemnou komunikaci. • Uvést dítě do světa materiálních i duchovních hodnot. • Založit elementární povědomí o okolním světě a životním prostředí. 	
Cíle	
<ul style="list-style-type: none"> • Osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví a osobní pohody. • Rozvoj a kultivace smyslového vnímání. • Posilování zvědavosti, zájmu a objevování. • Posilování prosociálního chování. • Vytváření povědomí o přírodním prostředí a jeho rozmanitosti. 	
Vzdělávací nabídka	Výstupy
Činnosti vedoucí k vytváření zdravých životních návyků.	Rozlišovat co prospívá a co škodí zdraví.
Hudebně pohybové hry a činnosti.	Sladit pohyb s rytmem. Vědomě napodobit jednoduchý pohyb.
Smyslové hry, cvičení postřehu a vnímání.	Vědomě využívat všech smyslů.
Výlety do okolí, návštěva obchodu.	Těšit se z hezkých zážitků, přírodních krás, vnímat rozmanitost okolního prostředí. Zvládat jednoduché praktické situace.
Třídění, přiřazování obrázků a předmětů, určování jejich vlastností (barva, tvar, chuť vůně, ...), manipulační činnosti.	Odhalovat vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky a rozdíly.
Kooperativní hry ve skupinkách či dvojicích, společné tvořivé projekty.	Spolupracovat s ostatními, přizpůsobit se společnému programu.
Rizika	
<ul style="list-style-type: none"> • Omezování spontánních pohybových aktivit, jednostranná nabídka pohybových činností. • Nedostatek příležitostí k poznávacím činnostem založeným na vlastní zkušenosti. • Nedostatek pozitivních vzorů prosociálního chování. • Zvýhodňování a znevýhodňování některých dětí ve skupině. • Nedostatek příležitosti vidět a vnímat svět v jeho pestrosti a změně. 	

Nabídka činností – Vůně ovoce

Koulelo se, koulelo. Ze sadu. Pod naším okýnkem. V zahradě na hrušce. Tři citrónky. Pod dubem, za dubem. Červík.

Čtení: O Jabloňce (E. Petiška). Krtek a meloun (Z. Müller). Jak se jablíčko chtělo stát hruškou (Pohádkozem.cz).

Říkanky: Hruška na zem padala. Foukej, foukej. Švestka. Vitamíny. Trhání jablíček.

Čmáranice: Červík v jablíčku. Čmárání ve vymezeném prostoru košíčku.

PH: Měla babka (taneček). Komu dám jablíčko? (jako Chodí Pešek). Mám jablíčko, mám (jako Na šáteček).

HM: Cvičení s ježkem (napodobování pohybů s básničkou). Ježčí mlsání (kutálení s jablíčky, hledání potravy). Na sadaře. Kompot (židličkovaná). Hod do košíku. Překážková dráha s gymballem. Kutálení míčů po dráze. Hry s padákem a míči. Výstup po štaflích.

Otisky rozkrojeného ovoce. Tisk korkem (hrozny). Modelování ovoce. Lepení PET víček (jablíček) na strom. Trhání papíru a vlepování do tvaru ovoce.

Třídění ovoce (druh, tvar). Přiřazování podle barev. Skládání obrázků z částí. Co je zdravé a co ne (ovoce x sladkosti). Třídění shnilé x neshnilé. Posloupnost obrázků jedení ovoce. Porovnávání množství v košíku. Hra na obchod.

Krájení ovoce. Česání ovoce. Provlékání otvory (červík). Hmatové rozlišování (hledání v košíku). Vnímání sladké x kyselé. Zpracování ovoce – šťáva, kompot, ovocný koláč.

Název: Chuť zeleniny	
Záměr	
<ul style="list-style-type: none"> • Učit se sebeobslužným dovednostem. • Seznámení s barvami, překonání vlastní nejistoty při ochutnávání. • Získávat elementární povědomí o okolním světě a jeho dění. • Učit se pohybovým a manipulačním dovednostem. 	
Cíle	
<ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj pohybových dovedností v oblasti jemné motoriky. • Posilování samostatnosti a psychické odolnosti. • Vytváření povědomí o přírodním prostředí. • Podporovat u dětí rozvoj manipulačních dovedností. • Rozvoj prosociálního chování. • Rozvoj a užívání všech smyslů. 	
Vzdělávací nabídka	Výstupy
Kooperativní činnosti ve skupině. Námětové hry a činnosti.	Schopnost spolupracovat a respektovat druhého.
Psychomotorické hry, lokomoční i nelokomoční pohybové činnosti.	Vědomě napodobovat jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu.
Smyslové hry, experimenty s materiálem.	Vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem, apod.)
Manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty.	Zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pracovní pomůcky, apod.
Hudebně pohybové hry a činnosti.	Koordinovat lokomoci a polohy těla, sladit pohyb s hudbou.
Kooperativní činnosti ve skupině. Námětové hry a činnosti.	Schopnost spolupracovat a respektovat druhého.
Rizika	
<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatečně připravené prostředí. • Nedostatečné vybavení náčiním, nářadím. • Zahlcování podněty a informacemi. • Absence či nedostatek řízených pohybových aktivit vedoucích k osvojení volných pohybových dovedností. 	

Nabídka činností - chuť zeleniny

Na zahrádce. Zelená. Zdravý zajíček. Řepa. Sedlák. Brambory, to je strava naše. Lečo.

Čtení: Martínkova čítanka.

Řípkanky: Brambora. Kopu brambory. Na poli. Sázím zeleninu.

Čmáranice: Tancování po papíře. Malování prstem v mouce, písku.

PH: Šel zahradník (honička s říkankou). Brambora (říkanka s ukazováním).

HM: Hra s látkovým tunelem (prolézání, schovávání v tunelu). Hry s kolečkem (nakládání zeleniny do kolečka, slalom s kolečkem). Hry s pytlím (skákání v pytli, dávání zeleniny do pytle, přenášení pytle pře dráhu). Hra s míči (posílání gymballu, házení míčků do pytle, posílání míčků rourou, sbírání rozsypaných míčků a třídění dle barvy). Tahání řepy. Hra s hráběmi (hrabání hlíny, hrabání míčků na jednu kupu). Hra na zahradě, prolézání překážek, jízda na kole.

Papírová polévka (střídání papírových proužků, kreslení čar, lepení do hrnce). Zeleninová tiskátka (brambora, okurka,...). Dlabání a vrtání do dýně. Modelování zeleniny z hlíny/modelíny.

Co roste na zahradě/poli (třídění zeleniny). Třídění obrázků a skládání. Přiřazování různých geometrických tvarů (obličej dýně) - podsvícení plošina. Třídění zdravého a nezdravého jídla. Obtahování tvarů. Míchání zeleniny v hrnci. Třídění různě velkých vařeček, hrnců. Dramatizace pohádky O řepě.

Sázení mrkviček (zapichování). Tahání řepy. Odkrývání zeleniny (přitahování listů za provázky). Tvorba obličeje dýně podle vzoru (práce na podsvícené desce). Rozvoj jemné motoriky (hledání brambor v pytli). Mačkání papíru do koule (brambory). Krájení zeleniny (reálné, dřevěné). Ochutnávka zeleniny. Senzomotorická stimulace v Bílém pokoji, bazální stimulace – míčkování.

6.2. Korálek zázraků a tajemství

Název: Barvy podzimu, draci letí	
Záměr	
<ul style="list-style-type: none"> • Podporovat rozvoj pohybových dovedností. • Rozvoj poznávacích procesů a funkcí. • Posilovat a kultivovat vzájemnou komunikaci. • Pomoci si osvojit potřebné dovednosti, návyky i postoje. • Založit povědomí o okolním světě a jeho dění. 	
Cíle	
<ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé motoriky. • Přejít od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému. • Rozvoj kooperativních dovedností. • Rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí. • Rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám. 	
Vzdělávací nabídka	Výstupy
Lokomoční pohybové a jiné činnosti.	Koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou.
Konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, porovnávání).	Zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité.
Aktivity podporující sblížení dětí.	Spolupracovat s ostatními.
Běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování.	Porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých.
Přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě.	Všímat si změn a dění v nejbližším okolí.
Rizika	
<ul style="list-style-type: none"> • Omezování samostatnosti dítěte při pohybových činnostech. • Zahlcování podněty a informacemi bez rozvíjení schopnosti s nimi samostatně pracovat. • Příliš časté vystupování učitele v roli soudce. • Schematické mravní hodnocení bez možnosti dítěte vyjádřit vlastní úsudek. • Užívání abstraktních pojmů, předávání „hotových“ poznatků. 	

Nabídka činností

Vyletěl si pyšný drak. Sluníčko zachází za hory. Deštík. Listopad. Kap, kap, kap. Prší, prší.

Říkanky: Deštník. Dešťové kapičky. Padá listí. Podzimní obloha. Podzimní měsíce. Vítr. Drak.

Čtení: Podzim (R. S. Bernerová). Tradiční český podzim (Josef Lada).

Kroužení: Drak létá kolem mráčku. Kulatá louže.

PH: Prší, prší s padákem.

HM: Obíhání, přeskokování louží. Překážková dráha v holínkách/s deštníkem. Běh s draky/se stuhou. Pouštění draka, chůze a běh v terénu. Honičky s drakem. Na počasí.

Deštník (mramorování pomocí tuše a pěny na holení). Draci (tupání houbičkou, míchání barev). Frotáž/obtisk listů. Déšť (zapouštění do klovatiny). Společný podzimní strom (otisk přeložených rolí papíru). Koláž/mozaika (sypání rozmačkanéh suchého listí).

Podzimní počasí (přiřazení piktogramu k fotografii). Oblečení (výběr a pojmenování správného oblečení; poznání si vlastního). Hledání stejné holínky. Párování a přiřazování listů (stejný, obrázek na stín). Smutný/veselý drak (rozpoznání a pojmenování emocí). Třídění a přiřazování draků podle různých charakteristických znaků. Porovnávání dlouhý vs. krátký dračí ocas. Kde letí drak? (orientace na ploše/v prostoru, určení nahoře/dole).

Vítr (sfoukávání listu z podložky, foukání do listů na provázku). Podzimní oblékání (hledání vlastního oblečení, co kam patří, samostatné oblékání). Hrabání listů na zahradě, drobení suchých listů, hledání předmětů v listí. Podzimní strom (navlékání velkých korálů na větvičky). Brouzdání v listí a poslouchání šustění. Hrátky s vodou (přelévání, vyndávání kamínků z vody, pozorování plovoucích listů, hry s rozprašovačem). Teplý a studený (porovnávání vody o různých teplotách, oblázků z mrazáku/z horké vody).

Název: Les a lesní plody	
Záměr	
<ul style="list-style-type: none"> • Podporovat rozvoj manipulačních dovedností. • Osvojování a rozvoj vzdělávacích dovedností. • Obohacovat vzájemnou komunikaci. • Uvést do světa materiálních i duchovních hodnot. • Založit elementární povědomí o vlivu člověka na životní prostředí. 	
Cíle	
<ul style="list-style-type: none"> • Zdokonalování dovedností v oblasti jemné motoriky. • Vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení. • Rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních. • Vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách. • Seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu. 	
Vzdělávací nabídka	Výstupy
Manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty.	Ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku.
Řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant.	Vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušenosti k učení.
Kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách.	Uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je.
Aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku a mravní hodnoty	Chovat se zdvořile, bez předsudků, s úctou k druhým a vážit si jejich práce a úsilí.
Praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s přírodními i umělými látkami a materiály a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi.	Rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všímat si nepořádků a škod, upozornit na ně.
Rizika	
<ul style="list-style-type: none"> • Absence či nedostatek řízených pohybových aktivit vedoucích k osvojení nových pohybových dovedností. • Převažující důraz na pamětní učení a mechanickou reprodukci, málo názornosti i prostoru pro rozvoj fantazie. • Schematické mravní hodnocení bez možnosti dítěte vyjádřit vlastní úsudek. • Výběr a nabídka témat, která jsou životu dítěte příliš vzdálená, pro jeho vnímání a chápání náročná, která přesahují přirozenou zkušenost dítěte a nejsou pro dítě prakticky využitelná. 	

Nabídka činností

	Jeřabiny. Hádaly se houby. V lese je krásně. Pod dubem. Hajný je lesa pán. Já do lesa nepojedu. Podzimní korálky.
	<u>Říkanky</u> : Odkud ten náš holub letí. Stojí, stojí bedla. Les. Vítr cinká na šišku. Muchomůrka. <u>Čtení</u> : Pohádky z lesa (Medzvecová Dagmar), Jde sem lesem (Daniela Krolupperová).
	<u>Kroužení</u> : Kruhy kolem kaštanů. Muchomůrka (kruhové tečky).
	<u>PH</u> : Pohybová hra Hříbek. <u>HM</u> : Od stromu ke stromu (hra škatulata-batulata), Rozkutálení kaštanů (bubnování s kaštanů, sbírání v prostoru, sypaní na buben). Překážková dráha (slalom mezi pařezy, hod šiškami, sbírání hub do košíku, přechod po kamenech, ortopedická podlaha MUFFIK). Bloudění mezi stromy (chůze podél provázku nataženém mezi stromy). Relaxace (poslech zvuků lesa).
	Žalud (otisk ruky, dolepení čepičky). Podzimní paleta (lepení podzimních plodů). Jehličnatý a listnatý strom (skupinová práce, lepení listů a jehličí na namalované kmeny). Muchomůrka (z talířku a vatových kuliček). Voňavé houby (lepení sypkého voňavého materiálu na šablonu – koření, káva, kokos...).
	Co do lesa nepatří? (třídění vhodných a nevhodných předmětů). Stromy v lese (rozlišení listnatých a jehličnatých větvíček). Lesní plody (třídění). Kolik toho spadlo? (počítání lesních plodů). Podzimní korále – algoritmus (doplnění opakujícího se vzoru z plodů, př. Kaštan-žalud-kaštan...). Na houbách (hledání dřevěných hub v terénu, na zahradě, v lese).
	Korále (navlékání plodů). Poznej, co je to? (poznávání přírodnin po hmatu). Kaštanová mozaika (přikládání kaštanů na šablonu). Kaštanové a žaludové hrátky (cvrknání, přendávání pinzetou, kutálení rourou). Barevné skleničky (vhazování přírodnin do sklenic s víčkem, šroubování víčka a chrastění, porovnávání zvuků). Sběr hub (vkládání hub do košíku). Drcení suchého listí v rukou.

Název: Uspáváme zvířátka	
Záměr	
<ul style="list-style-type: none"> • Podporovat fyzickou pohodu. • Rozvoj intelektu, řeči a jazyka. • Podporovat utváření vztahů dítěte k jinému dítěti. • Umožnit aktivně se podílet na utváření společenské pohody ve svém sociálním prostředí. • Vytvořit elementární základy pro otevřený a odpovědný postoj dítěte k životnímu prostředí. 	
Cíle	
<ul style="list-style-type: none"> • Uvědomění si vlastního těla. • Rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních i produktivních. • Osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem. • Rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností, rozvoj schopnosti projevovat se autonomně, prosociálně. • Rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách. 	
Vzdělávací nabídka	Výstupy
Činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí.	Vnímat a rozlišovat pomoci všech smyslů.
Přednes, recitace, dramatizace, zpěv.	Učit se zpaměti krátké texty.
Sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti.	Přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství.
Aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy.	Chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé.
Přirozené poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě.	Osvojovat si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi.
Rizika	
<ul style="list-style-type: none"> • Neznalost zdravotního stavu a zdravotních problémů dítěte. • Málo příležitosti k samostatným řečovým projevům dítěte a slabá motivace k nim. • Manipulace dítěte tzv. pozitivními prostředky. • Zvýhodňování a znevýhodňování některých dětí ve skupině. • Nedostatečné a nepřiměřené informace. 	

Nabídka činností

Cupy dupy u chalupy. Vlaštovičko, leť. Sedí liška pod dubem. Skákala žabka. Medvědí ukolébavka. Vrabec.

Říkanky: Sova houká po lese. Leze ježek, leze v lese. Zvířátka. Veverky. Brum, brum, brum. Pročpak malé medvíďátko.

Čtení: Obejmi mě, prosím (Wechterowicz, Przemyslaw), Dřív než půjdu spát (Petr Wagner).

Kroužení: Hnízdečka pro ptáčky. Zaječí honěná kolem pařezu.

PH: Zajíček v své jamce.

HM: Liščí honička (šátky-ocásky zastrčené za pasem, při honění se snažíme kamarádovi chytit ocásek). Lesní cestou (prolézání tunelem, skok z místa na místo, přeskokování překážek). Na sovy (létání s šátky, běhání za tmy). Na zvířátka (napodobování pohybů zvířátek).

Jelen (otisky ruky + lepení). Lesní stopy (skupinová práce, otisk zvířecích stop – tiskátka). Liška (výroba z papírového talířku). Sova z listí (plnění sáčku nasušeným listím + lepení). Zajíček (tupování houbičkou).

Boudo, budko (dramatizace pohádky). O Třech medvědech (rozlišování velikosti). Počítání se zvířátky (počet 1-6, porovnávání pelíšků, kde je jich víc). Po stopách (cestičky z různých stop zvířátek, orientace v prostoru, hledání stejných). Které zvířátko zmizelo (paměťová hra). Lesní bludiště (pracovní list).

Krmíme ptáčky (jedení žužu žížalek s perforovaného kartonu bez použití rukou). Krmíme ptáčata (vhazování zrníček do PET lahve s různě širokým hrdlem). Hledání sovy (orientace v prostoru dle sluchu, hledání zdroje houkání). Liščí ocas (hlazení kožešinky). Ukládání zvířátek ke spánku (přikrývání dekou, hlazení, zpívání ukolébavky – plyšáka, kamaráda). Foukání do pírek.

Název: Přišel k nám Mikuláš	
Záměr	
<ul style="list-style-type: none"> • Zlepšovat tělesnou zdatnost. • Podporovat psychickou zdatnost a odolnost. • Podporovat utváření vztahů dítěte k dospělému. • Uvést do společenství ostatních lidí a do pravidel soužití s ostatními. • Založit elementární povědomí o okolním světě a jeho dění. 	
Cíle	
<ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj fyzické i psychické zdatnosti. • Získávání relativní citové samostatnosti. • Seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému. • Poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace. • Vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, lidmi, společností. 	
Vzdělávací nabídka	Výstupy
Lokomoční i nelokomoční pohybové činnosti.	Zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí.
Cvičení v projevování citů, v sebekontrolě a v sebeovládání.	Uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky, rozlišovat citové projevy v důvěrném a cizím prostředí.
Běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s dospělým.	Navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho.
Spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě.	Uplatňovat návyky v základních formách společenského chování.
Sledování událostí a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé.	Mít povědomí o širším společenském a kulturním prostředí.
Rizika	
<ul style="list-style-type: none"> • Omezování spontánních pohybových aktivit, nepravidelná, málo rozmanitá jednostranná nabídka pohybových činností. • Stresy a napětí, nejistota, nedostatek ochrany a osobního soukromí. • Nedostatečně psychosociálně „bezpečné“ prostředí, neautentické, s nedostatkem porozumění a tolerance. • Nedostatek pozornosti prevenci vlivů prostředí, které mohou být pro dítě nezdravé a nebezpečné. 	

Nabídka činností

Písnička pro čerta. Čertíci ťukají na dveře, Když se čerti ženili. Mikuláši, Mikuláši. Bum, bum.

Říkanky: Bum, bum, ratata. Poděkování. Mikuláši, přijď dnes k nám. Mikuláš je milý děda.

Čtení: Mikuláš Mikulka (Eugen Sopko), Čertovská pohádka pro malé andílky (Iva Hoňková), Andělská pohádka pro malé čertíky (Iva Hoňková).

Spodní oblouk: Košík s nadílkou. Čert mrská ocasem.

PH: Zlatý řetěz (sborník). Když se venku čerti žení (sborník).

HM: Čertovská honička (honění a braní si ocásků navzájem). Z pekla do nebe (překážková dráha – tunel s rolničkami, přenášení balíčků po lávce, vhadzování do pytle). Skákání v pytli. Čertovská kopyta (chůze na chůdách).

Mikulášská punčocha (lepení látek a vaty). Čertovský řetěz (lepení papírových proužků). Čertík (čmáránice uhlem, dolepení detailů). Mikuláš (kresba obličeje). Anděl (z ozdobného papíru a peří).

Mikulášské puzzle (skládání rozstříhaných obrázků). Co zmizelo v pytli? (paměťová hra). Jaký je čert, Mikuláš, anděl (rozlišování emocí v obličeji). Co komu patří? (přiřazování atributů).

Čertovské brblání (špulení rtů, vyplazování jazyka, blekotání). Dárková punčocha (vkládání a vyndávání předmětů z punčoch – zvukové hračky, chřestidla, mačkaný papír). Pekelné bubnování (hra na bubny, respektování hlavního čerta-dirigenta, hraní podle něj. Jsme čerti (malování u zrcadla barvami na obličeji). Andělský odpočinek (relaxace se zvonkohrou). Čertí řetěz (spojování céček).

Název: Slavíme Vánoce	
Záměr	
<ul style="list-style-type: none"> • Zlepšovat pohybovou a zdravotní kulturu. • Rozvoj kreativity a sebevyjádření. • Zajišťovat pohodu vzájemných vztahů. • Uvést do světa kultury a umění. • Založit elementární povědomí o okolním světě a jeho dění. 	
Cíle	
<ul style="list-style-type: none"> • Ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí. • Rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit. • Ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými. • Seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije. • Osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí. 	
Vzdělávací nabídka	Výstupy
Hudební a hudebně pohybové hry a činnosti.	Ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem.
Estetické a tvůrčí aktivity.	Zachycovat a vyjadřovat své prožitky.
Hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých.	Vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc.
Receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti.	Vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky.
Přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm.	Orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí.
Rizika	
<ul style="list-style-type: none"> • Nevhodné prostory pro pohybové činnosti a nevhodná organizace z hlediska bezpečnosti dětí. • Nedostatečné uznání a oceňování úsilí či úspěchu dítěte. • Autoritativní vedení, direktivní zacházení s dítětem. • Přítomnost nevhodných, podbízivých a nevkusných podnětů. • Nedostatek příležitostí vidět a vnímat svět v jeho pestrosti a změně, v jeho dění a řádu. 	

Nabídka činností

	Děti u Jesliček. V jeslích dítě spinká. Stojí vrba košatá. Velbloudi jdou. Čas Vánoční.
	<u>Říkanky</u> : Haló, haló. Ježíšek. Vánoční stromeček. Vánoce. Dopis Ježíškovi. <u>Čtení</u> : Ježíšek (Hana Skálová). Krtek a Vánoce (Hana Doskočilová).
	<u>Spodní oblouk</u> : Bim-bam zvoneček. Cesta do Betléma.
	<u>PH</u> : Za kouzelnou píšťalkou do Betléma (chůze v zástupu za hrající učitelku, přizpůsobení rychlosti chůze podle tempa hraní. Ticho=zastavení). <u>HM</u> : Hrbolatá cesta (překážková dráha – přecházení zvlněných pěnových prvků a polohovacích pytlů). Let komety (běhání se stuhami). Předvánoční úklid (závody v uklízení hraček do bedýnky). Přichází Ježíšek (lezení na štafle, zvonění na zavěšený zvoneček). Betlémská hvězda (běh za kometou, honění).
	Adventní věnec (malování rozstříhaným brčkem). Vykrajování a zdobení perníčků. Kapřík (lepení rozličného materiálu na šablonu – těstoviny, natrhaný alobal..). Vánoční šiška (zdobení šišky lepidlem a glitry). Svícen z jablka (zapichování koření a sušeného ovoce do jablka).
	Betlémský příběh (poslech příběhu, stavba Betlému dle instrukcí). Vánoční ozdoby (přikládání obrázků na stín, umístění ozdob na podložku-strom podle vzoru). Hledání dárečků (přiřazování shodných dvojic podle tvaru, vzoru, velikosti). Dárky pro Ježíška (výběr hudebního nástroje podle zadané vlastnosti – barva, zvuk, materiál). Dopis Ježíškovi (výběr dárku z obrázků a lepení na dopis).
	Uspávání Ježíška (improvizace na pentatonické hudební nástroje). Lovení kapříka (chytání ryb na udici s magnetem). Ryba s překvapením (hledání dárečků v ledových kostkách u krytých v rybách). Nadílka zvířátkům (krájení ovoce a zeleniny, motání na provázek věšení v lese). Zdobení stromečku (společná práce). Vánoční zvyky (házání bačkorou, pouštění lodiček, překrojení jablíčka). Vánoční dárky (rozbalování, hádání podle zvuku).

6.3. Korálek sněhových překvapení

Název: Co to studí?	
Záměr	
<ul style="list-style-type: none"> ● Vést děti ke zdravým životním návykům. ● Rozvoj intelektu, řeči a jazyka. ● Obohacení vzájemné komunikace mezi dospělým a dítětem. ● Pomoci dětem osvojit si potřebné dovednosti. ● Elementární povědomí o nejbližším okolí. 	
Cíle	
<ul style="list-style-type: none"> ● Rozvoj a užívání všech smyslů. ● Posilování přirozených poznávacích citů. ● Rozvoj schopnosti sebeovládání. ● Rozvoj kooperativních dovedností. ● Rozvoj estetického vkusu. ● Rozvoj schopnosti přizpůsobit se podmínkám vnějšího prostředí a jeho změnám. 	
Vzdělávací nabídka	Výstupy
Smyslové hry.	Vnímat pomocí všech smyslů.
Komentování zážitků a aktivit.	Učit se nová slova a aktivně je používat.
Přímé pozorování přírodních jevů v okolí dítěte.	Záměrně se soustředit na činnost, udržet pozornost.
Výlety do okolní přírody.	Těšit se z hezkých a příjemných zážitků.
Běžné verbální a neverbální komunikační aktivity mezi dětmi.	Přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem.
Tvůrčí výtvarné činnosti.	Zachycovat skutečnosti ze svého okolí.
Přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí.	Osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí.
Rizika	
<ul style="list-style-type: none"> ● Nedostatek či zkreslení elementárních informací o lidském těle. ● Prostředí komunikačně chudé. ● Nedostatek příležitostí k poznávacím činnostem založeným na vlastní zkušenosti. ● Nedostatek možností sdělovat citové dojmy a prožitky. ● Prostředí, které nabízí málo možností ke spolupráci a komunikaci s druhým. ● Nedostatek příležitostí k rozvoji uměleckých dovedností dítěte. 	

Nabídka činností: Co to studí?

Zimní písnička. Když přijde zima. Kdo to ťuká. Zimní nálada. Tanec vloček. Sněhuláci na klouzačce. Rampouch. Grónská písnička. Ráda sněhuláky stavíš.

Říkanky: Vločka. Zima. Sněhuláček panáček.

Čtení: Lední medvídku, kam pluješ (Hans de Beer). Lední medvídku, vrať se brzy (Hans de Beer). Lední medvídku, vezmi mě s sebou (Hans de Beer).

Horní oblouk: Házení koulí přes sněhuláka.

PH: Dva mrazíci uličníci. Postavil jsem sněhuláka.

HM: Prolézání obručemi (koulemi). Házení papírovými koulemi na cíl. Prolézání iglů (tunelů). Posílání koulí ve dvojicích.

Ledové ozdoby (bábovky naplněné barevnou vodou nechat zmrznout). Ptačí zob (zrníčka zalít do sádla). Sněhová vločka (z tyčinek do uší, ze špachtlí). Zimní krajina - koláž (otisky bublinkové folie, lepení záclony). Sněhulák z keramické hlíny (závěs). Sněhové malování (zapouštění barev do sněhu, do pěny na holení).

Třídění vloček podle tvarů, rampouchů podle délky. Stavění sněhuláků z dortových krabic. Skládání sněhuláků podle vzoru (počet do 3). Třídění sněhových koulí podle velikosti. Párování rukavic.

Rozpouštění obarveného ledu v teplé vodě. Sněží - foukání brčkem do polystyrenových kuliček. Stopy ve sněhu (sledování lidských, ptačích, psích stop, zraková kontrola). Zimní hraní (triangly, činelky). Hry se sněhem (mačkání, hlazení, zapichování větviček, dřívěk, plnění bábovek). Jaký je sníh (vnímání tepla a chladu). Sněhuláci z pet lahví (vhazování chlupatých kuliček do hrdla lahví, šroubování).

Název: Zimní sporty	
Záměr	
<ul style="list-style-type: none"> ● Zlepšovat tělesnou zdatnost. ● Povzbuzovat děti k dalšímu rozvoji. ● Podporovat vzájemné vztahy. ● Uvést dítě do pravidel soužití s ostatními. ● Založit u dítěte elementární povědomí a vlivu člověka na životní prostředí. 	
Cíle	
<ul style="list-style-type: none"> ● Rozvoj pohybových schopností. ● Rozvoj schopnosti sebeovládání. ● Rozvoj kooperativních dovedností. ● Aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny. ● Seznámení s místem a prostředím, ve kterém dítě žije a vytváření pozitivního vztahu k němu. 	
Vzdělávací nabídka	Výstupy
Lokomoční pohybové činnosti.	Zvládnout základní pohybové dovednosti.
Činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné.	Uvědomovat si své možnosti a limity.
Hry a činnosti, které vedou k ohleduplnosti k druhému.	Vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc.
Hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí.	Dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě a hrát fair.
Praktické používání pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává.	Všímat si dění v nejbližším okolí.
Rizika	
<ul style="list-style-type: none"> ● Neznalost zdravotního stavu a zdravotních problémů dítěte. ● Nedostatečné uznání a oceňování úsilí či úspěchů dítěte. ● Časté organizování soutěživých činností. ● Nedostatek příležitostí k nápravě jednání, které bylo proti pravidlům. ● Jednotvárná, málo rozmanitá nabídka činností. 	

Nabídka činností: Zimní sporty

Splašená lyže. Sněhuláci. Zima je prima. Sáně. Olympiáda. Hokejista.

Řídky: Hurá, sláva. Mráz na rybníce. Z kopce dolů.

Čtení: Tik, Ťak, Ťuk Pohádky o třech tučňácích (Michal Černík).

Horní oblouk: Lyžujeme, sáňkujeme, bobujeme (nejdříve vylézt na kopec a pak sjet dolů).

PH: Padá sníh. Dva mrazíci (honička).

HM: Curling. Olympiáda. Cvičení rovnováhy na balančních plochách. Běhání slalomu mezi kuželi. Přecházení přes překlápěcí lávku. Jízda na jezdících. Chůze na dřevěných lyžích. Chůze po šikmé ploše (tahání saní).

Sáně (lepení dýhy na krabičku od čaje). Šablona brusle (kreslení zmizíkem, nuž brusle obalit alobalem). Lyže z kartonu. Výroba olympijských medailí z krabiček od sýra. Hokej (malování rukama barvou na stůl, obtisknout na papír, dolepení hokejistů).

Párujeme lyže podle barev. Přiřazování vybavení ke sportovcům. Posílání víček po ledu.). Přiřazování sportovců na sportoviště (lyžař-kopec, bruslař- kluziště). Skládání půlených obrázků (sportovci). Orientace v prostoru, na ploše (sportovec na kopci, pod kopcem), pojmy nahoře x dole.

Šněrování bruslí. Jízda na bobech, lyžích, posílání na slalomovou trať (různé kuličkodráhy). Reakce na signál (start závodu). Fandíme při olympiádě - skandování, pískání, výskání, říčení, křičení, tleskání. Sáňkařské závody (namotávání provázku se saněmi na ruličku). Foukání puku do brány.

Název: Moje tělo a zdraví	
Záměr	
<ul style="list-style-type: none"> ● Stimulovat a podporovat pohybovou a zdravotní kulturu. ● Podporovat duševní pohodu, psychickou zdatnost a odolnost dítěte. ● Podporovat vztah dítěte k jinému dítěti či dospělému. ● Uvést dítě do společenství ostatních lidí. ● Vytvořit u dítěte základy odpovědného postoje k životnímu prostředí. 	
Cíle	
<ul style="list-style-type: none"> ● Uvědomění si vlastního těla. ● Poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě. ● Ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými. ● Rozvoj schopností žít ve společenství ostatních lidí (spolupráce). ● Vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti s lidmi. 	
Vzdělávací nabídka	Výstupy
Činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí.	Pojmenovat části těla, některé orgány, znát jejich funkce, mít povědomí o těle, znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím a pohybem.
Činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních.	Prožívat a dětským způsobem projevat, co cítí.
Aktivity podporující sblížení dětí a vztahů mezi nimi.	Vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, nabídnout pomoc, mít ohled na druhého.
Hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává.	Začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti.
Využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím, poučení o možných nebezpečných situacích.	Uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit.
Rizika	
<ul style="list-style-type: none"> ● Nedostatečný respekt k individuálním potřebám dětí. ● Spěch a nervozita, omezování možnosti dítěte dokončovat činnost v individuálním tempu, nevhodné zásahy dospělými. ● Prostředí, které nabízí málo možností ke spolupráci a komunikaci s druhým. ● Příliš mnoho nefunkčních pravidel ve skupině. ● Nedostatek pozornosti prevenci vlivů prostředí, které mohou být pro dítě nezdravé a nebezpečné. 	

Nabídka činností: Moje tělo a zdraví

Draka bolí zub. Můj malý prstík. Pramen zdraví z Posázaví. Slůně stůně. Polámal se mraveneček.

Říkanky: Šel pan doktor na návštěvu. Čistím zoubky. Vitamíny.

Čtení: Jak Krteček uzdravil myšku (Zdeněk Miler).

Horní oblouk: Přehazování míče. Přeskakování kamenů.

PH: Kdo má ruce. Hlava, ramena, kolena, palce.

HM: Chůze po hmatovém chodníku. Hry s míčem (házání, chytání, koulení, kopání). Cvičení se na gymballech.

Zuby (lepení zubů z kostek z vexta bonbonů, z kostek cukru). Hrnek s čajem (zdobení plastového kelímku). Kostra - společná práce, ruličky od toaletních papírů a papírových utěrek, rentgen (vatové tamponky, tyčinky). Hlava z balónku (dolepování obličeje).

Sestavování obličeje. Lidské tělo (skládání postavy z částí). Rozdíl holka x kluk. Lékárnička (co do ní patří). Zdravý a zkažený zub – třídění zdravých x nezdravých potravin. Co k sobě patří (kelímek + pasta + zubní kartáček, ručník + mýdlo). Léky (třídění podle barev, vyhazování do lékovek).

Kadeřník (česání vlasů z vlny, stříhání, zdobení sponkami). Mytí rukou (pytlík s gelem a „bacily“). Hmatové krabice (poznávání předmětů po hmatu). Zuby do pusy (vkládání tyček do otvorů). U doktora (manipulace se zdravotnickým materiálem – lepení náplastí, obvazování).

Název: Masopust	
Záměr	
<ul style="list-style-type: none"> ● Učit děti sebeobslužným dovednostem. ● Podporovat rozvoj poznávacích procesů. ● Podporovat vzájemnou komunikaci a zajišťovat pohodu mezi dětmi. ● Uvést děti do světa duchovních hodnot, do světa kultury a umění. ● Založit u dítěte elementární povědomí o okolním světě a jeho dění. 	
Cíle	
<ul style="list-style-type: none"> ● Rozvoj fyzické i psychické zdatnosti. ● Rozvoj tvořivosti (tvořivého sebevyjádření). ● Rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání. ● Rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních. ● Seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije. ● Rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám. 	
Vzdělávací nabídka	Výstupy
Hudební a hudebně pohybové hry a činnosti.	Vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu.
Hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii.	Vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech.
Činnosti vyvolávající veselí a pohodu.	Prožívat radost ze zvládnutého a poznaného.
Sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti.	Porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad.
Přípravy a realizace společných zábav a slavností.	Přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat a spoluvytvářet prostředí pohody.
Sledování událostí a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé.	Mít povědomí o širším společenském prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností.
Rizika	
<ul style="list-style-type: none"> ● Omezování spontánních pohybových aktivit. ● Málo názornosti i prostoru pro rozvoj fantazie. ● Nedostatek možností projevat vlastní city, sdělovat citové dojmy a prožitky. ● Prostedí, které nabízí málo možností ke spolupráci a komunikaci s druhým. ● Nedostatek příležitostí k rozvoji estetického vztahu k prostředí, ke kultuře a umění. ● Nedostatek příležitostí vidět a vnímat svět v jeho pestrosti a změně v jeho dění. 	

Nabídka činností: Masopust

Máme tu masopust. Pekla vdolky. Jemine domine. To je zlaté posvícení. Masopust držíme. Já jsem muzikant. Cirkus.

Říkanky: Masopustní veselice. Masopustní. Masopust. Šašek.

Čtení: Medvídek Pú (Všichni milí kamarádi).

Linie zleva doprava: Spojování maškar a jejich typických atribut. Zdobení klaunovských klobouků (spojování bodů)

PH: Muzikanti. Taneční veselice

HM: Masopustní průvod (Maškary chodily, medvěda vodily). Házení balónkem na cíl (šaškovi do pusy, krmíme medvěda). Podbíhání lana.

Výroba masky (z papírových talířů). Vozembouch (společná práce – rolničky, boty). Koláče (pečení). Hudební nástroje (činely z CD, chrastítka z roliček). Jitrnice z punčochy.

Zdobení koláče mandlemi (přiřazování počtu k číslici). Skládání postavy šašků, medvědů. Přiřazování hudebních nástrojů k fotkám, obrázkům. Masopustní maškary (řazení maškar za sebou do průvodu). Třídění jitrnic a jelit (malý x velký).

Rozlišování nástrojů podle zvuku. Sluchové hry – hledání zdroje zvuku. Smutný a veselý šašek (směje se x mračí se, pozorování v zrcadle). Posílání koláčů po nakloněné rovině. Malování na obličej. Zadělávání těsta na koláče.

Název: Pohádkový svět	
Záměr	
<ul style="list-style-type: none"> ● Podporovat u dětí rozvoj pohybových i manipulačních dovedností. ● Rozvoj řeči a jazyka, poznávacích procesů a funkcí. ● Podporovat vzájemnou komunikaci. ● Uvést dítě do světa kultury a umění. ● Založit u dítěte elementární povědomí o okolním světě. 	
Cíle	
<ul style="list-style-type: none"> ● Rozvoj a užívání všech smyslů. ● Rozvoj receptivních řečových schopností a jazykových dovedností. ● Rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit. ● Rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních. ● Rozvoj společenského i estetického vkusu. ● Vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s přírodou a lidmi. 	
Vzdělávací nabídka	Výstupy
Činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí.	Vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů.
Prohlížení a čtení knížek.	Porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj), sledovat a vyprávět pohádku.
Sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte.	Uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (radost, strach, smutek).
Společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému.	Porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad.
Receptivní slovesné, literární či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, sledování dramatizací, divadelních scének).	Vnímat umělecké a kulturní podněty, poslouchat, sledovat se zájmem literární či dramatické představení, hodnotit své zážitky.
Práce s literárními texty, s obrazovým materiálem.	Mít širší povědomí o kulturním prostředí.
Rizika	
<ul style="list-style-type: none"> ● Nedostatečně připravené prostředí, nedostatečné využívání vybavení. ● Málo podnětů a aktivit podporujících estetické vnímání, cítění, prožívání a vyjadřování. ● Soustředění pozornosti pouze na verbální formy komunikace. ● Nedostatek příležitostí k rozvoji uměleckých dovedností dítěte a k vytváření jeho estetického vztahu k prostředí, ke kultuře a umění. ● Převaha zprostředkovaného poznávání světa (obraz, film). 	

Nabídka činností: Pohádkový svět

Pohádkový les. Večerníček. Kanafásek. Včelí medvídci. Princezna ze mlejna. Ježibaba s ježibabou. Pět ježibab.

Říkanky: Princeznička na bále. Karkulka. Kouzelník. Perníková chaloupka.
Čtení: Špalíček pohádek (František Hrubín).

Linie zleva doprava: Cesta Karkulky k babičce. Cesta k perníkové chaloupce.

PH: Do pohádky. První pohádka. Kouzelník. To jsou malí trpaslíci.

HM: Lezení po žebříku (trhání perníčků). Chůze podle lana (vlk sleduje, kudy šla Karkulka). Chůze po kamenech, hmatovém chodníku (chůze lesem). Hra s míči a gymbally (koulení koblížka). Honička (Karkulka s vlkem, Ježibaba s Jeníčkem a Mařenkou).

Karkulka z vařečky. Večerníček - papírový talíř (hlava), noviny (čepice). Hrnečku vař (pomalovat hrneček, nahoru nalepit vatou). Drak (otisk ruky zelená barva, domalujeme hlavy, palec je ocas). Pohádková kniha (dolepení postav k textu, vybarvování). Kladívko pro trpaslíky (rulička naplněná čočkou).

Trpaslíci – sestavování podle velikosti, přiřazování čepiček podle barev. Košíček pro Karkulku (co tam patří). Hrajeme divadlo (využití maňásků, prstových loutek). Bouda, budka (řazení zvířátek). Pohádkové pexeso (párování a pojmenování pohádkových postav).

Perníková chaloupka (loupání perníku). Hry s baterkou ve tmě (hledáme perníkovou chaloupku). Ochutnávání čarovného jablka (krájení, ukousnutí). Navlékání korálků pro princeznu. Kam se schoval králík (králíci v klobouku). Nabírání kaše do hrnečku (manipulace s pěnou na holení, mýdlovými bublinami).

Název: Povolání	
Záměr	
<ul style="list-style-type: none"> ● Podporovat u dětí rozvoj manipulačních dovedností. ● Rozvoj poznávacích procesů. ● Posilovat vzájemnou komunikaci dětí. ● Uvést děti do společnosti. ● Založit u nich elementární povědomí o okolním světě. 	
Cíle	
<ul style="list-style-type: none"> ● Osvojení si věku přiměřených praktických dovedností. ● Posilování přirozených poznávacích citů (zvědavost, radost z objevování). ● Rozvoj kooperativních dovedností. ● Seznamování se světem lidí. ● Seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije. 	
Vzdělávací nabídka	Výstupy
Manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, nástroji.	Zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony.
Námětové hry a činnosti.	Pojmenovat většinu toho, čím je dítě obklopeno.
Kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách.	Spolupráce s ostatními.
Hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých profesních rolí.	Pochopit, že každý má ve společenství svou roli.
Praktické užívání hraček, předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává.	Mít povědomí o širším společenském prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností.
Rizika	
<ul style="list-style-type: none"> ● Nedostatečně připravené prostředí. ● Nedostatečné vybavení náčiním, nářadím. ● Zahlcování podněty a informacemi. ● Nemožnost spolupodílet se na volbě činností. ● Přítomnost nevhodných, nevkusných podnětů, nedostatečné a nepřiměřené informace. 	

Nabídka činností: Povolání

Šili ševci, šili boty. Popeláři. Jsou mlynáři chlapi, chlapi. Dělání. Pekla vdolky.

Říkaneky: Pekař peče housky. Zedník. Kominík. Listonoš. Hasič.

Čtení: Krtek a kalhotky (Zdeněk Miler). Krtek ve městě (Zdeněk Miler). Krtek a autíčko (Zdeněk Miler).

Linie zleva doprava: Šňůra na prádlo. Žebřík pro kominíka. Silnice pro řidiče.

PH: Zedníci. Kominík. Šel zahradník.

HM: Čistit komín (prolézat tunel). Hasič (lézt po žebříku nahoru a dolů). Zahradník (jízda s kolečkem). Popelář (koulet válce). Řidič (chůze po vytyčené trase). Listonoš (roznášení dopisů, překážková dráha).

Oheň (zapouštění barvy do klovatiny). Komín (otisk molitanových cihliček). Dopis (skládání papíru, hra s tiskátky). Zedník (práce s hlinou, otisky lego kostek). Pekař (pečení muffinů) Hasič (navíjení lana). Zákusky (slepení různých barev houbiček na nádobí, nahoru zdobení).

Listonoš (třídění dopisů do schránek podle barev). Popeláři (co patří do popelnice). Zedník (stavba z kostek podle předlohy). Prodavač (nákup podle obrázků, přiřazování počtu). Výběr typických pomůcek pro jednotlivá povolání (co k sobě patří). Pekař (výběr surovin do těsta podle pokynů, obrázků). Kominík (rozlišujeme nízký x vysoký komín).

Hasiči (manipulace s pěnou, hra s vodou, stříkání). Pekař (práce s těstem, hnětení, míchání). Kuchař (krájení potravin, manipulace s nožem). Kominík (čistění komínu – rulička od papírových utěrek a štětka na nádobí) Pozorování se v zrcadle (špinavý kominík). Policie (houkání, sluchová orientace) Zedník (zatloukání hřebíků, skládání molitanových, papírových cihel na sebe). Listonoš (razítkování dopisů, pohledů).

6.4. Korálek probuzení

Název: Voláme jaro	
Záměr	
<ul style="list-style-type: none"> • Stimulovat a podporovat nervosvalový vývoj a fyzickou pohodu dítěte. • Podpora a rozvoj kreativity, sebevyjádření a nových dovedností. • Podpora vzájemných vztahů k dospělým i dětem. • Uvést dítě do společenských pravidel a zprostředkovat pravidla soužití s ostatními. • Zprostředkovat dění v přírodě v nejbližším okolí dítěte. 	
Cíle	
<ul style="list-style-type: none"> • Uvědomění si vlastního těla a rozvoj a užívání všech smyslů. • Rozvoj tvořivosti a sebevyjádření, řízení vlastního chování a adekvátního ovlivňování situace. • Seznámení se s pravidly chování ve vztahu k druhému. • Rozvoj dovedností umožňující tyto vztahy vyjadřovat a projevovat. • Snaha o zprostředkování, že člověk může své okolí zlepšovat, ale i poškodit. 	
Vzdělávací nabídka	Výstupy
Smyslové, psychomotorické činnosti a hudebně pohybové hry.	Vnímat a rozlišovat pomocí smyslů (stimulace hmatu, taktilní vjemy, reakce na signál).
Experimenty a manipulace s materiály, přímé pozorování přírody.	Záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost.
Hry, modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého.	Naučit vhodný a adekvátní způsob komunikace – vyjádření „nechci“ (slovem/gestem), „můžu ...“ (návik střídání).
Běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování.	Uplatňovat návyky v základních formách společenského chování (pozdravit a rozloučit se slovem/gestem, nacvičit čekání na druhého, říct si o pomoc).
Využívání praktických ukázek a přirozených činností souvisejících s péčí o domov a zahradu (zametání, úklid věcí, zalévání)	Zvládat běžné praktické činnosti a situace z každodenního fungování doma i ve školce - dbát na pořádek a čistotu.
Rizika	
<ul style="list-style-type: none"> • Nerespektování rozdílných tělesných a smyslových předpokladů a možností jednotlivých dětí. • Zahlcování podněty a informacemi, nedostatek času a prostředků na spontánní hru. • Málo možností ke spolupráci a komunikaci s druhými. • Nevhodné vzory chování a řešení situací v okolí dítěte. • Nedostatečné a nepřiměřené informace pro dítě, nedostatek příležitostí k opakování a rozvíjení činnosti. 	

Nabídka činností: Voláme jaro

Jaro dělá pokusy. Sluníčko. Voláme jaro. Na jaře čáp jede v kočáře. Jaro je tu.

Říkaneky: Slunce. Brouček. Tulipán.

Čtení: Šípková Růženka (Uhlíř, Svěrák). O zvědavém štěňátku (Miler).
O Ošklivém káčátku (Andersen). Kuřátko a obilí (Hrubín).

Svislé linie: Déšť. Plot kolem zahrady. Spojování květů a stonků.

Šikmé linie: Paprsky sluníčka.

PH: Mám věneček, mám (výběr kamaráda). Pletla jsem, pletla jsem (držení se za ruce/za šátek). Čížečku, čížečku (pohybová imitace). Čáp ztratil čepičku (s padákem).

HM: Zdolávání překážek a nerovností (perforovaný chodník). Nácvik jízdy s kolečkem a převážení nákladu (vození navzájem, střídání). Hry s míčky a kuželkami (házení plevele na kompost). Jarní práce na zahradě (nácvik hrabání, zametání, nakládání).

Otisk ruky a prstů prstovými barvami (květina). Tisk korkovým špuntem nebo dnem od pet-lahve (jarní louka). Kuličková technika nebo otisk bublinkové fólie (travička). Vykražování a barvení keramické hlíny (jarní zápichy do květináče). Skládání z papíru (tulipány). Lepení vatových tampónů (sněženky). Trhání papíru na proužky (tráva, sluníčko). Lepení papírových košíčků a dřivek (záhon květin). Navlékání nastříhaných brček a papírových kytiček z raznice (jarní řetěz).

Třídění květin podle barvy nebo tvaru (pexesa, papírové květiny do květináčů). Vkládání barevných pet-víček do obrázku. Rozlišení nahoře a dole (stavba rostliny, tráva, květiny – nebe, slunce). Pojmy malý a velký (reálné předměty nebo obrázky). Co k čemu patří (květináč – květina, lopatka – smeták atd.) Časová posloupnost (řazení obrázků nejdřív a potom).

Hledání kamínků a velkých fazolí ve vodě, písku nebo jiných přírodninách (třídění do překladu od vajíček). Klíčení a sázení semínek do hlíny (prstem/tyčkou dělat důlky, zalévání). Přesypávání luštěnin (nabírání na lopatku - sypání do trychtýře z pet-lahve a následné odšroubování víčka na odpočítání). Manipulační hry s pískem, kinetickým pískem nebo modelínou. Vnímání rozdílů (mokrý – suchý, studený – teplý). Vnímání vůně.

Název: Život na statku	
Záměr	
<ul style="list-style-type: none"> • Podpora rozvoje pohybových i manipulačních dovedností. • Podpora a rozvoj poznávacích procesů a funkcí. • Podporovat utváření vztahů mezi dětmi. • Pomoci dítěti osvojit si potřebné dovednosti. • Mít povědomí o okolním světě a jeho dění. 	
Cíle	
<ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovednosti v oblasti hrubé a jemné motoriky. • Posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování) • Osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností. • Vytvoření základů aktivních postojů ke světu. • Osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí. 	
Vzdělávací nabídka	Výstupy
Manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem.	Ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku.
Záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností.	Záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost.
Hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého.	Spolupracovat s ostatními.
Hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, seznamující s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty.	Pochopit, že každý má ve společenství svou roli, podle které je třeba se chovat.
Přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů.	Vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý.
Rizika	
<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatečné vybavení náčiním, nářadím. • Zahlcování podněty a informacemi, málo příležitostí. • Nemožnost spolupodílet se na volbě činností a témat. • Nedostatek příležitostí k rozvoji uměleckých dovedností dítěte. • Výběr a nabídka témat, která jsou životu dítěte příliš vzdálená, pro jeho vnímání a chápání náročná, která přesahují přirozenou zkušenost dítěte a nejsou pro dítě prakticky využitelná. 	

Nabídka činností:

Krávy, krávy. Prázdniny u babičky. Já mám koně. Kočka leze dírou. Když jsem husy pásala. Když jsem já sloužil.

Říkanky: Malá včelka. Kvočna. Pes. Koza.

Čtení: O třech prasátkách (obrázkové čtení). Slepíčka a kohoutek (Erben).

Svislé linie: Spojování mláďat a rodičů.

Šikmé linie: Spojování zvířátek a jejich domečků.

PH: Na vodníka (básnička, výběr kamaráda). Kouzelník je světa znalý (zvuková a pohybová imitace zvířat). Pásala ovečky (držení se za ruce v kruhu a chůze do středu kruhu a zpět). Kolo, kolo mlýnský (držení se padáku).

HM: Prolézání tunelem (hrajeme si na krtka). Trhání ovoce (výstup na schůdky/židli, utržené ovoce dát do košíčku). Koňské dostihy (přelézání tyček v různé výšce).

Lepení zvířátek na papír s motivem statku (stříhání). Skládání z papíru (pejsek, kočka). Zmačkání papíru do kuličky (vlna pro ovečku). Otisk barvy pomocí houbičky na šablonu (zvířátka). Nabarvení papírového tácku (výroba berušky). Vykrajování keramické hlíny (ovoce, zvířátka).

Zvuková vkládačka se zvířátky. Přiřazování mláďat a rodičů. Půlené obrázky zvířátek. Pexeso (různé podoby zvířat jednoho druhu). Kde, kdo bydlí (přiřazení zvířátek – rybník, ohrada, chlívek). Co kdo žere a produkuje (kráva – tráva – mléko, slepice – zrní – vajíčko).

Hledání vajíček a skládání do plata (najít míček mezi jinými tvary a vložit ho do plata na vejce). Zvuky zvířat (přehraní zvuku zvířete a následné poznání). Krmení slepiček (dovézt autem zrní slepičkám a vysypat ho do mističky). Rozlišení čerstvé trávy od usušené – seno.

Název: Čas Velikonoc	
Záměr	
<ul style="list-style-type: none"> • Podporovat rozvoj manipulačních dovedností. • Rozvíjet poznávací procesy a funkce. • Podpora utváření vztahů mezi dětmi i dospělými. • Seznamovat dítě s tradicí a kulturou ve společnosti. • Mít povědomí o okolním světě a jeho dění. 	
Cíle	
<ul style="list-style-type: none"> • Osvojení si praktické dovednosti v oblasti jemné a hrubé motoriky. • Rozvíjet a zpřesňovat smyslové vnímání. • Rozvoj kooperativních dovedností. • Rozvíjet pozitivní vztah k tradici, kultuře a estetickému vnímání. • Seznámit se s širším přírodním, kulturním i technickým prostředím. 	
Vzdělávací nabídka	Výstupy
Manipulační činnosti a jednoduché úkony - zdobené vajec, setí obilí, pečení, pletení pomlázky.	Ovládat koordinaci ruky a oka, zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, nástroji, náčiním a materiálem.
Zařazení smyslových a psychomotorických her s tematikou jara a Velikonoc.	Vědomě využívat všechny smysly, záměrně pozorovat, postřehovat, všítat si.
Aktivity podporující sbližování dětí.	Vnímat, co si druhý přeje či potřebuje.
Výlety a vycházky do okolí školy.	Všítat si změn a dění v blízkém okolí.
Příprava a realizace slavností v rámci zvyků a tradic.	Naučit se používat jednoduché hudební nástroje.
Rizika	
<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatečně připravené prostředí, nedostatečné vybavení nářadím, náčiním. • Nedostatek příležitostí k poznávacím činnostem založeným na vlastní zkušenosti. • Příliš ochranné či nevšímavé prostředí. • Nedostatek příležitostí k rozvoji dovedností. • Převaha zprostředkovaného poznávání světa. 	

Nabídka činností: Čas Velikonoc

Ťuk, ťuk. Jaro slaví svátek. Velikonoční. Běžela ovečka. Běžel tudy zajíček.

Říkaneky: Houpy, houpy. Zaječí říkadlo. Zajíčkova koleda.

Čtení: Pyšný kohout (E. Petiška). O kohoutkovi a slepičce (Michal Černík). Pohádka o červené slepičce (J. Novotný). Devět (Josef Kožíšek).

Svislé linie: Spojování slepička - kuřátko, vajíčko - slepička.

Šikmé linie: Tráva. Prší.

PH: Na černou slepičku (honička s říkankou). Na kvočnu a kuřátko (honička). Kdo to ťuká (sluchová pozornost). Zajíček v své jamce (pohybová hra).

HM: Přenášení vajíček na lžici (balanční cvičení). Hod plastových vajíček/míčků do koše (hod jednou rukou). Skákání snožmo jako zajíc (skoky v pytli).

Zdobení vajíček různými technikami – mramorování, otisk přírodnin, zapouštění barev do soli, krupice. Výroba přáníček k Velikonocům – stříhání, lepení, otiskování, proplétání. Kašírování balonků (tvar vejce). Využití keramické hlíny (jarní zápichy, ozdoby na větve) – válení, vykrajování, otisky.

Beránek – lepení popcornu na šablonu. Slepička a kuřátko – laminování mozaiky z papíru. Zdobení jarních věnců.

Algoritmy – plošná vejce, otisky tvarů, střídání podle pravidla. Půlené obrázky – vajíčka různých dekorů. Pexeso s tematikou Velikonoc – přiřazování stejného motivu nebo motivu velký X malý. Věšení plošných vajíček na kolíček – přiřazení počtu a čísla. Třídění vajíček do košíků dle barev.

Hledání plastových kinder vajíček v různých materiálech (písek, rýže, vodě). Sluchová pozornost – hledání stejného chrastítka z kinder vajíček podle zvuku.

Posílání vajíček trubkou, po nakloněné rovině, vhažování do otvorů podle barev. Pomoc slepičce - vyplnění plata na vajíčka.

Název: Čarodějnické radovánky	
Záměr	
<ul style="list-style-type: none"> • Zlepšovat dětem tělesnou zdatnost i pohybovou zdravotní kulturu. • Stimulovat osvojování a rozvoj vzdělávacích funkcí. • Podporovat utváření vztahů mezi dětmi. • Uvést děti do světa kultury a umění. • Rozvoj povědomí o okolním světě. 	
Cíle	
<ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky. • Posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.) • Rozvoj kooperativních dovedností. • Vytváření pozitivního vztahu ke kultuře a umění, rozvoj estetického vkusu. • Rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách. 	
Vzdělávací nabídka	Výstupy
Lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh), nelokomoční činnosti (pohyb na místě) a jiné činnosti.	Zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, pohybovat se ve skupině dětí).
Hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě se rozdělit, střídat.	Respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním a střídat.
Aktivity přibližující dítěti svět kultury (seznamování s tradicí).	Vnímat umělecké a kulturní podněty.
Praktické činnosti, při kterých se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály (pokusy).	Mít povědomí o širším společenském, věcném, kulturním i technickém prostředí.
Rizika	
<ul style="list-style-type: none"> • Nevhodné prostory pro pohybové činnosti a nevhodná organizace z hlediska bezpečnosti dětí. • Nedostatek porozumění a ocenění úsilí. • Nedostatek pozornosti tomu, jak dítě řeší spory a konflikty s druhým. • Nevhodný mravní vzor. • Výběr a nabídka témat, která jsou životu dítěte příliš vzdálená. 	

Nabídka činností: Čarodějnické radovánky

	Ježibaba s ježibabou. Rej čarodějnic. Pět ježibab.
	<u>Říkanky:</u> Ježibaby. Kdo to letí na koštěti. <u>Čtení:</u> Perníková chaloupka (F. Hrubín), Malá čarodějnice (O. Preussler).
	<u>Svislé linie:</u> Spojování čarodějnice – koště – kočka. <u>Spojování linií svislé a šikmé:</u> Let čarodějnice na koštěti.
	<u>PH:</u> Zlatá brána (chytání čarodějnic). Čáry máry (zaklínadlo a čarování stužkou na hůlce). Honička s čarodějnicí. <u>HM:</u> Běhání s koštětem (tyč mezi nohama). Nošení přísad do lektvaru a nošení dřeva pod kotlík (po překážkové dráze). Střídání a správné sezení na lopatě (vozík skateboard, jezdění). Loupání perníku (lezení na schůdky).
	Vyškrabávání do tuší natřeného papíru pomalovaného voskovkou (kouzlení). Obtisky rozkrojené zeleniny do překresleného kotlíku (zdravý lektvar). Pečení a zdobení perníku na chaloupku (perníkové těsto nebo keramika). Kreslení bílou pastelkou / fixou na hnědý papír (perníky z raznice). Vybarvování lahvíček s lektvary, výroba a zdobení klobouku z papíru – kornout.
	Přiřazování barevných koček k barevným čarodějnicím. Perníková chaloupka – rovnání laminovaných perníčků na střeche. Pavoučci s nožičkami z kolíčků – připínání na kartonové pavouky podle barvy pavouka nebo dle čísla. Třídění přísad do lektvaru z přírodnin. Přiřazování stejného obličje čarodějnice (pexeso vnímání detailů obrázku).
	Pokusy a vaření lektvarů – foukání bublin brčkem do vody (voda s jarem nebo šlehání pěny ručním šlehačem), kapání barevné vody do sklenice s vodou a olejem a sledování následného klesání barvy, kapání barevné vody do sklenice s vodou, na které je pěna na holení a sledování následného klesání barvy, ocet s jarem a jedlou sodou (gejzír). Hra s modelínou, tvarování dlouhých čarodějnických prstů na vlastní ruce. Hledání čarodějnických artefaktů (plastová zvířátka, nalepovací drápy, plastové oko) v písku nebo jiných přírodninách. Míchání zdravého lektvaru – nácvik krájení ovoce, loupání, otrhávání plodů z větvičky, míchání salátu, stříhání šlehačky a sypání zdobení, následná společná ochutnávka.

Název: Moje rodina	
Záměr	
<ul style="list-style-type: none"> • Rozvíjení řeči a jazyka. • Podpora správného soužití v společnosti druhých lidí, přijímání pravidel a základních společenských zásad. • Posilování a obohacování komunikace. • Rozvoj citů, vůle, sebepojetí a sebenahlížení. • Osvojit si sebeobslužné dovednosti a rozvíjet je. 	
Cíle	
<ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnost, vyjadřování). • Rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí. Poznávání pravidel společného soužití. • Rozvoj verbálních a neverbálních komunikativních dovedností. • Poznávání sebe sama, získání sebevědomí, osobní spokojenosti a rozvoj sebeovládání. Podpora vytváření citových vztahů s druhými. • Seznámit se s praktickými dovednostmi přiměřenými aktuálnímu vývoji dítěte. 	
Vzdělávací nabídka	Výstupy
Artikulační řečové, sluchové a rytmické hry, komentování zážitků a aktivit, dramatizace, zpěv, hry a činnosti zaměřené k užívání gest.	Pojmenování toho, co dítě obklopuje, schopnost domluvit se slovy a gesty, porozumět slyšenému a odpovídat.
Hry zaměřené na poznávání a rozlišování společenských rolí. Aktivity, které u dítěte upevňují pravidla vzájemného chování (zdvořilost, ohleduplnost, spolupráce).	Začlenit se do třídy a zařadit mezi vrstevníky. Komunikovat s dětmi i dospělými ve svém okolí, utvořit si základní představu o pravidlech chování a společenských normách.
Běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem a dospělým.	Navazovat kontakt s dospělým, přirozeně, bez zábran komunikovat s druhým dítětem.
Spontánní hra, činnosti vyvolávající veselí a pohodu, hry na téma rodiny, činnosti s jasným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné.	Soustředit se na činnost a její dokončení, prožívat radost ze zvládnutého a poznaného, snažit se ovládat své afektivní chování.
Upevňování jednoduchých sebeobslužných činností v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu...	Naučit se starat o osobní hygienu, příjem stravy a tekutin, oblékání a svlékání svršků i obuvi, zvládat jednoduché úklidové práce.
Rizika	
<ul style="list-style-type: none"> • Slabá motivace k samostatným řečovým projevům. • Zaměřování pozornosti pouze na verbální formy komunikace. Nedostatečně podnětné prostředí. • Nepřiměřené nároky na dítě, spěch a nervozita, omezování možností dítěte dokončovat činnost v individuálním tempu. • Nedostatečný respekt k individuálním potřebám dětí (potřebám pohybu, odpočinku, tepelné pohodě, látkové výměně atd.). 	

Nabídka činností:

Muzikantská rodina. Cib cib cibulenska. Pampelišky. Teta Silva. Naše rodina.

Říkaný: Naše rodina. To je táta, to je máma. Co ta očka vidí. Já mám tetu, ty máš tetu.

Čtení: Paleček (Hrubín). O neposlušných kúzlátkách. Červená karkulka. O veliké řepě.

Svislé linie: Spojování stejných postav. Houpání miminka.

Šikmé linie: Tašky na střeše domu. Vlasy. Pruhované tričko.

PH: Měla babka (kruhový tanec). Táta dupe, máma cupe (pohybová imitace). Uvijeme věneček, ze všech našich dětiček (postupné vyvolávání dětí, chůze kolem židliček).

HM: Jízda s miminkem v kočárku. Přenášení prádla v košíku po vyvýšeném chodníčku, věšení na prádelní šňůru za pomoci kolíčků. Převážení kostek tatro, stavba domu (společný závod, střídání). Skákání v pytli, podbíhání lana.

Tvarování kuliček z barevné vlny, lepení na náhrdelník. Výroba domku ze špachtlí (lepení na papír, natírání barvami). Lepení portrétových fotografií rodinných příslušníků do okýnek domu. Válení těsta, zdobení koláče (práce s modelínou nebo keramickou hlinou). Portrét (dokreslení částí obličeje do obtisknuté ruky).

Práce s fotografiemi (výběr a pojmenování rodičů, sourozenců). Hra na maminku (krmení, koupání, převlékání a kolébání miminka). Stínové pexeso (rodiče, prarodiče, holka, kluk). Co dělá tatínek (přikládání dětského náradí na zalaminovaný obrys na papíru). Skládání postavy (jednotlivé části těla, puzzle, půlené obrázky). Stavba domu dle vzoru (Duplo, magnetické kostky). Přiřazování různých částí oděvů na zalaminované postavičky.

Modelování postaviček z modelíny. Zatloukání hřebíků do polystyrenu, spojování reálných šroubků a matek. Vaření polévky (krájení dřevěné zeleniny, modelíny, míchání, použití ručního mixéru, sypání písmenkových těstovin a luštěnin).

Název: Naše země	
Záměr	
<ul style="list-style-type: none"> • Vést děti k zdravým životním návykům a postojům. • Povzbuzovat k dalšímu rozvoji, poznání a učení. • Rozvíjet vzájemnou komunikaci a spolupráci mezi dospělými a dětmi. • Pomoci dítěti osvojit si potřebné dovednosti, návyky a postoje. • Snaha o vytvoření základního povědomí o okolním světě a dění v něm. • Usilovat o odpovědný postoj k životnímu prostředí. 	
Cíle	
<ul style="list-style-type: none"> • Vytváření zdravých návyků a základů zdravého životního stylu. • Osvojení si základních vizuálních systémů a znaků (barevná symbolika, piktogramy v okolí). • Posilování prosociálního chování ve vztahu k okolí. • Seznámit se s místem a prostředím, ve kterém dítě žije. • Respektování společenských pravidel. 	
Vzdělávací nabídka	Výstupy
Činnosti vedoucí k vytváření zdravých životních návyků.	Zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkoly (udržovat pořádek, uklidit po sobě atd.).
Manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty kolem nás.	Koordinace pohybů těla.
Konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování).	Praktické využití naučeného (třídění odpadu).
Kooperativní činnosti ve dvojici či malé skupině.	Schopnost spolupracovat, počkat, respektovat druhého.
Přirozené a zprostředkované poznávání okolního prostředí, pozorování odlišností (město-venkov).	Chovat se bezpečně ve městě i v přírodě, všimnout si změn v prostředí.
Smyslové a psychomotorické hry.	Vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů.
Rizika	
<ul style="list-style-type: none"> • Nevhodné vzory chování dospělých. • Málo příležitostí k praktickému a samostatnému využití učeného. • Nedostatek pozitivních příkladů a vzorů v chování mezi dětmi. • Výběr témat, která jsou dětem příliš vzdálená a náročná na pochopení, abstrakce pojmů. • Nedostatek zkušeností v daném tématu. 	

Nabídka činností: Naše země

Náměšť. Chválím tě, Země má. Krásně je na světě, to bude den. Svátek země. Rybička maličká. Travička zelená.

Říkanky: Naše země. Sluníčko. Kdyby vody nebylo. Třídíme odpad. Domy ve městě. Domečky na vesnici.

Četba: Křemílek a Vochomůrka (Smetana). Krtek ve městě (Miler). Budulínek (Svěrák, Uhlíř).

Svislé linie: Spojování různých druhů odpadků a barvených popelnic.

Spojování linií svislé a šikmé: Popelářská auta jezdí po městě.

PH: Rybičky rybáři jedou. Levá pravá (pochod, točení na místě). Skákej míčku výš a výš (s padákem a plastovými balonky). Bublina (s padákem). Hajný je lesa pán (běhání na hudbu a zastavení na signál).

HM: Chůze po smyslovém chodníčku. Hod na cíl (třídění odpadu). Stavba komínu z krabic a kelímků. Opičí dráha s využitím odpadového materiálu k recyklaci (převážení, vyhazování, házení).

Les: Otisk (WC ruličky, PET lahve). Mozajka z PET víček. Lepení stromů z přírodnin. Keramická hlína (otisk a zapichování přírodnin).

Výroba města: Lepení domečku z krabice, natírání barvami, lepení oken, střechy, komínu.

Ekologie: Hra s papírovou hmotou. Výroba popelnic na tříděný odpad. Koláže z odpadového materiálu.

Třídění odpadu – podle barev, druhu odpadu. Co kam patří (město vs. příroda). Skládání kamínků nebo PET víček do šablon písmen, čísel a geometrických tvarů. Přiřazování předmětů a obrázků (pexeso). Vyhledávání detailů na obrázku. Stavba dle předlohy (lego, kostky).

Psaní do písku. Manipulační hry s přírodninami - přesypávání, prohazování rourou. Hra s vodou – přelévání, stříkání injekcí, obarvení vody. Co do rybníka nepatří, co do lesa nepatří (lovení odpadu z vody, písku, přírodnin).

6.5. Korálek radosti

Název: Doprava	
Záměr	
<ul style="list-style-type: none"> • Podporovat rozvoj jeho pohybových i manipulačních dovedností. • Rozvoj jeho vzdělávacích dovedností a povzbuzovat je v dalším rozvoji, poznávání a učení. • Uvést dítě do společenství ostatních lidí a do pravidel soužití s ostatními. 	
Cíle	
<ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj a užívání všech smyslů. • Rozvoj komunikativních dovedností. • Osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci. • Rozvoj kooperativních dovedností. • Poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí. • Seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu. 	
Vzdělávací nabídka	Výstupy
Manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty.	Zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony.
Grafické napodobování smyslů, tvarů, čísel, písmen.	Rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci.
Hry a situace kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých.	Dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití.
Běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování.	Chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé.
Přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů.	Uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat.
Rizika	
<ul style="list-style-type: none"> • Nevhodné vzory chování dospělých. • Omezený přístup ke knížkám. • Nedostatek pozitivních příkladů a vzorů prosociálního chování, málo vstřícné postoje dospělých k dítěti i k sobě navzájem. • Nevhodný mravní vzor okolí. • Užívání abstraktních pojmů, předávání hotových poznatků. 	

Nabídka činností: Doprava

Tú, tú, tú, auto už je tu. Autobus (Kola autobusu se točí dál; Chvíli pěšky, chvíli klusem). Jede, jede mašinka.

Říkanky: Jede, jede vláček. Auta, tramvaje. Semafor. Pozor na auto.

Čtení: O veselé mašince (Jan Čarka). Mašinka Tomáš. 222 dopravních prostředků. Na stavbě (Max Walther). Velká knížka o autech pro malé vypravěče (Stefan Seidel). Jak funguje letadlo (Lara Bryan). Krtek a autíčko (Eduard Petiška). O autech – pohádka o čtyřech kolech (Jiří Kahoun). Stavební stroje.

Nekonečno: Cesta auto.

Ovál: Vzducholod', ponorka.

Klíčky: Ozdobení lodě.

HM: Garáže (běh do barevných domečků). Semafor (hlídat vyučujícího, který ukazuje zelenou nebo červenou). Vlák (děti se drží za ramena a „jedou“ třídou). Jízda na odrážedle, kole. Pohyb po vyznačené trase. Běh s volanty. Využití tunelů, mostů, desek na kolečkách.

Létající balón (sestavení pomocí kelímku, brček, naf. balonku). Loď (lepení geometrických tvarů podle vzoru). Nákladní auto (vodové barvy, lepení písku). Vlák (oblepení čajových krabiček, lepení fotek, spojení vagonků).

Sestavení kolejí – řazení vagonků. Logaritmická řada z barevných vagonků. Koleje – řazení špachtlí podle čísla. Přiřazování vagonků k mašině podle barvy a počtu. Parkování aut do barevných garáží/parkovacích míst. Třídění dopravních prostředků podle velikosti. Skládání půlených obrázků. Přejech pro chodce – střídání bílých a černých proužků. Přiřazování dopravních prostředků na místo, kde jezdí. Sestavení slov dopravních prostředků (podle vzoru). Semafor (přikládání barevných koleček). Počítání kol.

Poznávání dopravních prostředků podle zvuku. Foukání do lodiček ve vodě. Tvoření bublin pomocí brčka (lodní pohon). Poznávání dopravních prostředků hmatem. Pexeso – dopravní prostředky. Závodů aut – které dojelo první?

Název: Louka a hmyz	
Záměr	
<ul style="list-style-type: none"> • Podporovat rozvoj pohybových i manipulačních dovedností. • Rozvoj kreativity a sebevyjádření. • Stimulovat osvojování a rozvoj vzdělávacích dovedností. • Založit u dítěte elementární povědomí o okolním světě a jeho dění, o vlivu člověka na životní prostředí. • Vytvořit elementární základy pro odpovědný postoj dítěte k životnímu prostředí. 	
Cíle	
<ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj a užívání všech smyslů. • Vytváření prosociálních postojů. • Seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu. • Pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit. 	
Vzdělávací nabídka	Výstupy
Manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty.	Ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku.
Hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest.	Zorganizovat hru.
Záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností.	Přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem.
Estetické a tvůrčí aktivity.	Vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech.
Rizika	
<ul style="list-style-type: none"> • Absence či nedostatek řízených pohybových aktivit vedoucích k osvojení nových pohybových dovedností. • Nedostatek příležitostí k poznávacím činnostem založeným na vlastní zkušenosti. • Prostředí, které nabízí málo možností ke spolupráci a komunikaci s druhým. 	

Nabídka činností: Louka a hmyz

Ukecaná žížala. Včeličky. Příhody včelích medvídků. Sedmikráska. Petrklíč. V pelíšku je šedá myš. Pampeliška. Beruško půjč mi jednu tečku. Travička zelená. Nepořádný krtek. Na tý louce zelený.

Říkaneky: Polámal se mraveneček. Leze, leze brouk. Vařila myšička kašičku. Mraveneček. Malý brouček.

Čtení: Ferda Mravenec (Ondřej Sekora). Příhody včelích Medvídků (Jiří Kahoun). Dětem (Zdeněk Miler). Krtek (Hana Doskočilová, Zdeněk Miler). Broučci (Jan Karafiát). Květinové povídky (Jana Burešová). Co se děje ve včelím úlu (Petra Bartíková). Jaro obrázkové příběhy (R. S. Bernerová). V trávníku (Ludmila Selingerová).

Ovál: Oválné okvětní lístky kytičky.

Křivka: Klikatá cesta berušky na květinu. Klikaté přelétání včelky z květiny na květinu.

PH: Včelky (poletování v prostoru; na signál si sednout na květinu).

HM: Cesta pro pyl (překážková dráha s kyblíčkem, sběr pylu – míčků, dopravení do úlu). Válání sudů pod padákem (pobyt na louce). Mravenčí chůze po vyznačené trase. Skoky z květiny na květinu. Balanční cviky, podbíhání lana. Předávání si balonků v řadě. Smyslový chodníček.

Louka (rozetření barvy pomocí kuliček; dolepení květin, hmyzu). Motýl (na jednu půlku nanést temperu – obtisknout na druhou půlku). Motýl (zapouštění barvy do ubrousku – sepnutí křídel pomocí kolíčku). Beruška (obtisk poloviny jablka, prstovou barvou tečky a dolepení hlavičky). Pampeliška (natřít list a květ a obtisknout na papír). Květina (obtisk rozstříhané toaletní ruličky a dokreslení listů). Včelí úl z kartonu na vajíčka.

Pexeso (louka, hmyz). Třídění květin a hmyzu. Skládání obrázků z více částí. Počítání květin na louce. Hledání schovaných žížal. Plnění plástve (do obalu od vajec – bambulky). Housenka (navlékání korálek). Lepení puntíků berušce, barevných okvětních lístků – podle vzoru. Pavučina (provlékání provázku mezi slepenými špejlemi. Kam nalepíme kytičky, broučky, motýlky, žížaly (prostorové pojmy). Třídění včeliček podle velikosti. Logaritmické řady; co do řady nepatří.

Foukání do odkvetlé pampelišky. Přičichnutí ke květinám. Poslouchání bzukotu hmyzu. Ochutnávka medového/bylinného čaje. Tvoření vonných směsí (plnění pytlíčků bylinkami).

Název: Exotická zvířata	
Záměr	
<ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj poznávacích procesů a funkcí. • Uvést dítě do pravidel soužití s ostatními. • Vytvořit elementární základy pro odpovědný postoj dítěte k životnímu prostředí. • Rozvoj kreativity a sebevyjádření. 	
Cíle	
<ul style="list-style-type: none"> • Osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí. • Posilování přirozených poznávacích citů. • Vytváření základů aktivních postojů ke světu. • Vytváření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem. 	
Vzdělávací nabídka	Výstupy
Konstruktivní a grafické činnosti.	Vědomě využívat všech smyslů.
Samostatný slovní projev.	Popsat situaci (skutečnou, podle obrázku).
Hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti.	Vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci.
Dramatické činnosti.	Zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci.
Aktivity podporující sblížení dětí.	Domluvit se slovy i gesty, improvizovat.
Rizika	
<ul style="list-style-type: none"> • Špatný jazykový vzor. • Zahlcování podněty a informacemi bez rozvíjení schopnosti s nimi samostatně pracovat. • Málo podnětů a aktivit podporujících estetické vnímání, cítění, prožívání a vyjadřování. 	

Nabídka činností: Exotická zvířata

Mami, mami vem mě do Zoo. 5 minut v Africe. Tři opice. Máme rádi zvířata. Nepořádný krokodýl.

Říkaneky: Klokan. Tuleni. Slon. Hroch.

Čtení: Cesta do divočiny (Daniel Mizielinski). Sloník Mumba a dobrodružná výprava (Monika Nikodemová). Madagascar (DreamWorks). Zpátky do Afriky (Jiří Dvořák). Tik Ťak Ťuk pohádky o třech tučňácích (Míchal Černík).

Ovál: Opice – obličej.

Kličky: Skoky ze stromu na strom.

PH: Tanec nápodobou (na hudbu Sloník Toník, Žirafátko).

HM: Nápodoba zvířecí chůze. Opičí překážková dráha. Lokomoční cviky. Střídání hlasitého a tichého pohybu v prostoru. Hra na honěnou.

Zebra (pomocí válečku a lepící pásky tvořit pruhy). Lev (okolo obličeje rozetřít barvu pomocí vidličky). Had (zdobení toaletních ruliček, následné svázání k sobě). Opice (obtisk hnědé dlaně a dolepení obličeje). Slon (obrys slona polepit natrhaným šedým papírem, nos „harmonika“, nohy – kolíčky). Papoušek (papouška nastříkáme barvou pomocí zubního kartáčku).

Skládání zvířat z částí. Logaritmické řady. Počítání zvířat – určování, kde jich je více. Had – navlékání korálek podle předlohy; válení z modelíny. Určování pojmů (velký x malý, hubený x tlustý). Papoušek – třídění barevných peříček. Zebra – stříhání a lepení bílých/černých proužků. Seřazení zvířátek podle velikosti. Opičení – napodobování výrazů/cviků. Poznávání srstí různých zvířat. Žirafa – krk z kostek. Přiřazování potravy ke zvířeti. Stavba ohrad.

Napodobovat zvuky zvířat. Sluchové určení zvířete. Hmatem rozeznat předměty. Zapamatování si 2 a více zvířat schovaných pod dekou.

Název: Léto, výlety, voda	
Záměr	
<ul style="list-style-type: none"> • Stimulovat a podporovat růst a neurosvalový vývoj dítěte. • Umožnit dítěti aktivně se podílet na utváření společenské pohody ve svém sociálním prostředí. • Vytvořit elementární základy pro odpovědný postoj dítěte k životnímu prostředí. 	
Cíle	
<ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky. • Rozvoj psychické a fyzické zdatnosti. • Rozvoj tvořivosti. • Získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci. • Rozvoj kooperativních dovedností. 	
Vzdělávací nabídka	Výstupy
Lokomoční pohybové činnosti.	Zachovávat správné držení těla.
Hudebně pohybové hry a činnosti.	Koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou.
Činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí.	Vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů.
Vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co shlédlo.	Správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči.
Spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty.	Být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem.
Rizika	
<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatečný respekt k individuálním potřebám dětí. • Prostředí komunikačně chudé. • Nedostatek času a prostředků pro spontánní hru. 	

Nabídka činností: Léto, výlety, voda

Náušnice z třešní. Hřej sluníčko. Prázdniny. Prázdniny u babičky. Holka modrooká. Voda, voděnka. Už jde léto. Kvítí a sluníčko. Letní den. U vody.

Říkanky: Léto u vody. Jaro, léto, podzim, zima. Léto. Na výletě.

Čtení: Honzíkova cesta (Bohumil Říha). Vítek na výletě (Bohumil Říha). Vzhůru do světa (Humphrey). Cesta kolem světa za 80 dní – Světová četba pro nejmenší (Jules Verne). Léto (R. S. Bernerová). Kamarádi na výletě (Jakešová a Medzvecová).

Spirála: Vítr – tornádo.

Jednotažka: Hory. Hvězdy.

PH: Rybičky, rybičky. Cukr, káva, limonáda. Rozcvička s říkankou (Natrhám si).

HM: Hry s míčem, padákem. Kola, odrážedla. Slalom, balanční cviky, chůze po smyslovém chodníčku. Cesta na výlet podle vyprávění (chůze, běh, skoky, plazení). Balíme na dovolenou (běh přes překážky pro oblečení). Podbíhání švihadla. Skok panáka. Opičí dráha s nafukovacím kruhem.

Limonáda – zapouštění barvy do klovatiny, lepení ovoce, ledu, přilepení brčka. Medúza (do šablony nalepit oči, tůpat barvu houbičkou, chapadla z krepového papíru). Rybník (obtisk bublinkové folie, dolepení ryb). Žába – skládání papíru. Loď (nalepený namočený papír; stavba lodí z geometrických tvarů podle vzoru). Bubliny (jar, voda, barva, bubláni brčkem – obtisk na papír). Duha (nasypaní nastrohaných voskovek, zažehlení přes pečící papír).

Rybolov. Co patří do moře? Třídění letního a zimního oblečení/počasí. Balení oblečení do kufříku. Hledání stejných plavek. Sestavení zmrzliny (kolečků) podle vzoru. Tematické puzzle, vkládačky, pexesa. Hry s pískem – stavba hradu, zmrzliny. Hra na stánek (nakupování zmrzliny, cukrové vaty, limonády). Vyhledání detailu na obrázku.

Ochutnání sladké x slané vody. Lovení mušlí a rybek z vody. Hrátky s vodou – přelévání. Hledání pokladu v písku.

Název: Děti světa	
Záměr	
<ul style="list-style-type: none"> • Podporovat fyzickou pohodu dítěte. • Podporovat duševní pohodu, psychickou zdatnost a odolnost dítěte. • Podporovat utváření vztahů dítěte k jinému dítěti či dospělému, kultivovat a obohacovat jejich vzájemnou komunikaci a zajišťovat pohodu těchto vztahů. • Pomoci dítěti si osvojit potřebné dovednosti, návyky i postoje. 	
Cíle	
<ul style="list-style-type: none"> • Uvědomění si vlastního těla. • Rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních i produktivních. • Vytváření základů pro práci s informacemi. • Posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem. • Poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí. • Poznávání jiných kultur. 	
Vzdělávací nabídka	Výstupy
Smyslové a psychomotorické hry.	Koordinovat lokomoci.
Hudební a hudebně pohybové hry a činnosti.	Zachovávat správné držení těla.
Prohlížení a čtení knížek.	Sledovat a vyprávět příběh.
Činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů.	Prožívat radost ze zvládnutého a poznaného.
Hry na téma rodiny, přátelství.	Zachytit a vyjádřit své prožitky.
Aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku.	Rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí.
Rizika	
<ul style="list-style-type: none"> • Omezování samostatnosti dítěte při pohybových činnostech. • Omezený přístup ke knížkám. • Nedostatečná motivace dětí k jejich sebevyjádření a sebeuplatnění. 	

Nabídka činností: Děti světa

Indiáni. Děti. Kolik je na světě. Grónská písnička. Děti v Africe. Eskymáci.

Řídky: Cestujeme světadíly.

Čtení: Vzhůru do světa (Alastair Humphrey). Svět je NEJ (Karolína Medková). Zpátky do Afriky (Jiří Dvořák). Jsme kamarádi (Daniela Kulot). Malý Hiawatha (Walt Disney). Cesta kolem světa očima dětí (Miklós Malvina).

Pizza ozdobená spirálami. Klokaní skok jednotázkou.

PH: Tanec šamanů se sukýnkami, šátky a hudebním nástrojem. Tanec nápodobou – Malý indiáni, Cestovní.

HM: Indiánská stezka – plazení, přeskokování, podlézání, prolézání, chůze na chůdách. Stopování. Chůze po linii. Hod na cíl. Běh do hudby bubnů. Přeplování moře pomocí skejtu a vesla. Karavana – první půjde, uprostřed, poslední.

Iglů (voda s tuší a solí). Velká čínská zeď (obtisk lego kostek). Čínské nudle (malování pomocí provázků namočených v barvě). Dešťová hůl (rulička od kuchyňských utěrek, zrní/rýže, alobal).

Rybolov. Manipulace s hůlkami – přendávání bambulek. Navlékání korálků. Zastrkávání per za čelenku. Mozaika – vyplňování obrázku kamínky/knoflíky. Spojování osob a obydlí. Hledání stejných osob. Co do řady nepatří. Skládání půlených obličejů. Pizza podle návodu – lepení obrázků. Příprava čaje – otrhání lístků a zalévání vodou. Lepení správných tvarů na správné obrázky. Sestavení obrázků z částí. Manipulace s kolíčky na prádlo. Stavba věží z kostek.

Hra s bubny – rytmika. Hledání předmětů v písku. Malování na obličej. Ochutnávání typických jídel. Foukání do větrníku. Poslech orientální hudby. Indiánský pokřik. Vnímání chladu (led) a tepla (fén).

7. Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

7.1. Pojetí vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními

Mateřská škola speciální je určena dětem se speciálními vzdělávacími potřebami, kterým jsou poskytována podpůrná opatření, např. kompenzační pomůcky, úprava vzdělávacího procesu – organizace, metod, forem a přístupů, snížený počet dětí ve třídě, předměty speciální péče, využití dalšího pedagogického pracovníka, poradenská pomoc aj. Děti jsou do MŠ přijímány na základě písemné žádosti zákonného zástupce dítěte a na doporučení školského poradenského zařízení.

Ve škole jsou vzdělávány děti především s mentální retardací, tělesným postižením, poruchami řeči a komunikace, poruchami autistického spektra, souběžným postižením více vadami.

Některé děti pocházejí ze složitého prostředí, důvodem může být nízké sociálně kulturní postavení rodiny nebo občanství jiné země a s ním spojené problémy v komunikaci i v porozumění různým situacím a pravidlům.

V rámci vzdělávacího procesu zabezpečujeme tyto zásadní podmínky:

- osvojení specifických dovedností ve vztahu ke konkrétnímu postižení
- používání vhodných kompenzačních technik a pomůcek
- zvýšený bezpečnostní dohled pedagogických pracovníků
- sestavení plánu osobního rozvoje
- zajištění dalších potřebných podmínek podle druhu postižení

Při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami respektujeme rámcové cíle a záměry předškolního vzdělávání deklarované v RVP PV, zároveň reagujeme na podpůrná opatření doporučená speciálně pedagogickým centrem (dále také SPC). Oblasti vzdělávání tak vycházejí z potřeb dětí, přizpůsobujeme se jejich možnostem, respektujeme jejich schopnosti, potřeby a zájmy. Dbáme na individuální přístup ke každému jedinci. Zároveň se snažíme úzce spolupracovat s rodinou dětí, pravidelně konzultujeme s rodiči a rovněž využíváme součinnosti s odborníky SPC. Speciálně pedagogickou péči vyhodnocujeme, v úzkém odborném kruhu sdílíme aktuální informace, společně hledáme a ověřujeme nové metody a postupy pro co nejlepší rozvoj dětí. Při všech činnostech klademe důraz na pozitivní prožitky a pohodu dětí, jde nám o to, aby se cítily jistě a bezpečně.

V rámci podpůrných opatření 2. - 5. stupně identifikujeme individuální potřeby každého dítěte se záměrem dosáhnout jeho maximálního pokroku. Zaměřujeme se na rozvoj řeči, nápravy logopedických obtíží, rozvoj grafomotorických dovedností, rozvoj hrubé i jemné motoriky, sociální interakce, hry. Pracujeme na rozvoji smyslového vnímání, což podporujeme různými formami stimulace (sluchová, zraková, bazální...), rozvoj komunikace podporujeme využíváním metod alternativní a augmentativní komunikace, mluvené slovo doprovázíme znaky (znak do řeči...), používáme komunikační knihy, obrázky (program Boardmaker), fotografie...

Pro pocit reálné inkluze se snažíme s dětmi podnikat mnoho aktivit mimo hranice mateřské školy, navštěvujeme divadelní představení, muzea, výstavy, knihovny, restaurace, k přepravě zpravidla využíváme běžné dopravní prostředky. Pořádáme ozdravné pobyty pro všechny děti bez výjimky, podobně vyjíždíme na celodenní výlety, účastníme se předplaveckých kurzů. Prostory naší školy a zahrady otevíráme při společenských akcích a slavnostech všem:

primárně jsou určeny pro děti z naší mateřské školy, jejich rodiče a sourozence, ale zveme i širokou veřejnost.

7.2. Systém péče o děti s přiznanými podpůrnými opatřeními

Do mateřské školy jsou přijímány děti s 2. – 5. stupněm podpory, který jim byl přiznán školským poradenským zařízením na základě provedené psychologické, resp. speciálně pedagogické diagnostiky.

Je-li součástí doporučení vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu (dále také IVP), zpracováváme tento dokument v co nejkratší době po přijetí dítěte. IVP je zpravidla doporučen tehdy, když se speciální vzdělávací potřeby dítěte a míra podpůrných opatření významně liší od školního vzdělávacího programu, resp. je-li potřeba provést úpravy obsahu, metod či forem vzdělávání, popř. výstupů; zpracováváme jej vždy na základě doporučení školského poradenského zařízení a žádosti zákonného zástupce dítěte. IVP je součástí dokumentace dítěte. Obsahuje údaje o skladbě poskytovaných podpůrných opatření, identifikační údaje dítěte, je závazným dokumentem pro zajištění speciálních vzdělávacích potřeb dítěte. Jsou v něm uvedeny údaje o pedagogických pracovnících, kteří se podílejí na vzdělávání dítěte i jméno pedagogického pracovníka školského pedagogického zařízení, se kterým škola spolupracuje. Za účelem získání co nejvíce informací využíváme především metodu pozorování dítěte ve třídě při skupinových či individuálních činnostech, a následně provedeme speciálně pedagogickou diagnostiku. IVP vytvářejí učitelky jednotlivých tříd a konzultují jej se zákonnými zástupci dítěte.

IVP zahrnuje všechny oblasti rozvoje osobnosti dítěte (oblast kognitivní, motorickou, komunikační, sociální). Jedná se o pracovní dokument, který lze v průběhu roku měnit a doplňovat podle aktuálního vývoje dítěte, hodnotí se zpravidla dvakrát do roka. Všechna hodnocení nebo jakékoli změny jsou vždy konzultovány se zákonnými zástupci dítěte, kteří mají možnost podílet se na jeho spoluvytváření či doplňování.

Cílem IVP je najít možnosti, jak posunout aktuální úroveň schopností dítěte, a zároveň respektovat jeho speciální potřeby a možnosti prostřednictvím využití různých druhů podpory, jako jsou kompenzační pomůcky, alternativní způsoby komunikace, respektování osobního tempa, program strukturovaného učení, vizuální podpora aj.

Pro děti, kterým nebyl doporučen IVP, vytváříme plán osobního rozvoje (POR), který má dokumentovat, jakým způsobem je zajištěna individualizace ve vzdělávání. Obsah POR se ve značné míře shoduje s náležitostmi požadovanými právní normou u IVP.

7.3. Předměty speciálně pedagogické péče

7.3.1. Speciálně pedagogická práce s dětmi s mentálním postižením

K dětem s mentálním postižením přistupujeme individuálně na základě jejich osobních schopností, možností a potřeb. Samozřejmě bereme v úvahu stupeň jejich postižení, ale stejně důležité jsou osobnostní předpoklady dítěte.

Děti s lehkou mentální retardací se snažíme co nejlépe socializovat, rozvíjet jejich řeč a komunikaci, aby se v budoucnu mohly zařadit do integrace, pokud zákonní zástupci zvolí pro svoje dítě tuto vzdělávací cestu. Soustředíme se především na nápravy v oblasti logopedických obtíží, řečové výchovy, rozvoj grafomotorických dovedností, prevenci

specifických poruch učení, rozvoj vizuálně percepčních dovedností, logického myšlení, paměti, zdravotní tělesné výchovy a nácvik sociální komunikace.

U dětí se středně těžkou mentální retardací často využíváme alternativní a augmentativní komunikaci. Nejčastěji volíme znak do řeči nebo využíváme obrázky a piktogramy. Rozvíjíme také v co největší možné míře jejich samostatnost a sebeobsluhu i další oblasti jejich vývoje (hrubá a jemná motorika, socializace, psychická a volní oblast, smysly, logické myšlení, orientace v prostoru aj.).

S dětmi s těžkým stupněm mentální retardace se snažíme navázat důvěrný vztah a vypěstovat nejzákladnější komunikační dovednosti umožňující kontakt s okolím (např. prostřednictvím obrázků si říct, co by chtěly). Rozvíjíme pohybové a samoobslužné návyky, estetické cítění, jednoduché pracovní dovednosti a hledáme jejich zájmy (hudba, výtvarná činnost, pohyb). Pomáháme jim také s uvědoměním si vlastního těla pomocí míčkové automasáže a bazální stimulace.

Všechny děti učíme formou hry, která je pro ně zcela přirozená. Začínáme na jejich úrovni a postupně hru rozvíjíme. Ve výuce využíváme multisenzoriální přístup. Volíme běžné předměty, zvětšeniny i přírodniny tak, aby si je děti mohly osahat, přivonět k nim, v případě ovoce, zeleniny či jiných pokrmů i ochutnat. Snažíme se o co nejnázornější výuku. Volíme různé kostýmy (např. povolání, pohádkové bytosti, lidí z cizích zemí), aby byly děti co nejvíce vtažené do děje a dokázaly si vše co nejlépe představit, což je následně velmi motivace něco nového se naučit a vyzkoušet. Důraz klademe právě na konkrétní činnosti, manipulaci s předměty a jednoduché experimenty v modelových situacích: tvoříme, vaříme, pečeme, podnikáme výlety, aby děti získaly dostatečné množství zážitků, které jim pomohou si některé jevy zapamatovat. Základním pilířem vzdělávání dětí s mentálním postižením jsou krátké činnosti, které se často opakují, probíhají v různých obměnách a postupně je přidáváno na jejich obtížnosti. Ve výuce dětem přibližujeme svět pomocí vizualizace využitím konkrétních předmětů, modelů nebo obrázků. Zviditelňujeme činnosti obrazovými procesuálními schémata – např. mytí rukou, oblékání, svlékání, obouvání, zapínání. Využíváme také audiovizuální techniku – interaktivní tabuli, osobní počítač, iPad. Uplatňujeme prvky strukturovaného učení – třídy jsou rozdělené na koutky podle vykonávaných činností, což dětem usnadňuje orientaci v prostoru. Koutek na individuální rozvoj je vybaven řadou vkládaček, puzzlí, provlékaček, třídících boxů, řadou Logico Primo, hlavolamů aj. Velká herna obsahuje koutky pro napodobivé hry – kuchyňku, obchůdek, hry s auty, stavebnice, koleje, houpačky, čtecí koutek. Důležitá je i relaxační zóna, kde si mohou děti odpočinout. Další koutky jsou určeny k ranní komunikační chvilce, výtvarné výchově a jídlu. Denní schéma dětem vizualizujeme také pomocí obrázkových rozvrhů.

7.3.2. Speciálně pedagogická práce s dětmi s tělesným postižením

Při péči o děti s tělesným postižením se snažíme především o jejich maximální zapojení do všech aktivit v mateřské škole i mimo ni, zpřístupnění zážitků, ke kterým by se kvůli svému omezení samy těžko dostávaly. Pohybové možnosti dětí konzultujeme s fyzioterapeutkou i s rodiči, umožňuje-li to zdravotní stav, snažíme se o častou vertikalizaci, která je podporuje rovněž duševní rozvoj. Při vertikalizaci a zapojení do běžných činností jsou minimalizována omezení, děti jsou lépe přijímány svými vrstevníky a mohou zažívat pocit skutečného a přirozeného začlenění do společnosti. Veškeré činnosti přizpůsobujeme schopnostem, možnostem, potřebám a zájmům jednotlivých dětí.

K naplnění výše zmíněných cílů nám pomáhají mimo jiné různé kompenzační pomůcky – rehabilitační židle Otto-bock umožňuje bezpečné a zdravé sezení, stejně tak pohyb

ve vnitřním prostoru; klokánky usnadňují vertikalizaci; polohovací vaky, válce a polštáře poskytují prostor pro relaxaci či bazální stimulaci. Řadu důležitých podnětů dětem zprostředkuje lezecká stěna – samozřejmě za použití bezpečného horolezeckého úvazu, nebo houpací hnízda. Pro děti se spasticitou horních končetin pořizujeme speciální výtvarné pomůcky, jako jsou násadky, rehabilitační nůžky či upravené psací potřeby, polohovací stolní desky aj. Prostředí školy je zcela bezbariérové, ke vstupu zvenčí slouží příjezdové rampy.

U dětí s tělesným postižením s úspěchem praktikujeme canisterapii, především polohování, děti jsou díky pozitivnímu vztahu ke zvířeti dobře motivovány jak k celkovému uvolnění, relaxaci, tak k aktivitě, pohybu. Pohybové dovednosti, manipulaci s předměty a smyslové vnímání rozvíjíme rovněž pravidelnými návštěvami relaxačně – stimulační místnosti, tzv. bílého pokoje, v němž dítě mj. rozvíjí schopnost vnímat svoje tělo. Pro celkové uvolnění i aktivizaci využíváme vibrační kolébku, která je součástí muzikomístnosti.

V případě potřeby náročnějšího přesunu mimo mateřskou školu, např. do plaveckého bazénu, do divadla nebo na jiné mimoškolní akce, využíváme školní osobní automobil s vhodnými a bezpečnými autosedačkami pro děti s tělesným omezením, včetně prostoru pro přepravu rehabilitačních kočárků či invalidních vozíků.

7.3.3. Speciálně pedagogická práce s dětmi s poruchou komunikace

Individuální logopedická péče je poskytována dětem s různými druhy a stupni zdravotního postižení, resp. se speciálními vzdělávacími potřebami. Nedostatky v komunikaci se vyskytují na podkladě pervazivních poruch, mentálního, tělesného nebo kombinovaného postižení. Dorozumívací schopnosti dětí jsou právě v důsledku opožděného psychomotorického vývoje, nezralosti centrální nervové soustavy či konkrétního postižení mnohdy velmi nepříznivě ovlivněny. Kromě deficitů ve výrazové složce se objevují také nedostatky v hlubší gramatické struktuře jazyka, poruchy porozumění nebo zcela nerozvinutá komunikace.

I přes velmi časté projevy narušené komunikační schopnosti intenzivně usilujeme o podporu a rozvoj mluvené řeči, případně pracujeme na vybudování vhodného alternativního nebo augmentativního komunikačního systému. Cílem individuální logopedické péče je rozvíjet řeč jako základní prostředek komunikace a psychického rozvoje, odstranit či zmírnit projevy narušené komunikační schopnosti, popřípadě stimulovat nedostatečně rozvinuté řečové funkce.

Individuální logopedická péče probíhá ve speciálně vybavené logopedické pracovně, pro každé dítě v intervalu zpravidla jednou až dvakrát týdně, zajišťuje ji školská logopedka. Pro každé dítě je pro příslušný školní rok zpracován „Plán individuální logopedické péče“, který popisuje konkrétní oblasti, metody i uplatňované postupy, a je dvakrát ročně vyhodnocován. Kromě tohoto plánu vede logopedka průběžné záznamy o poskytované péči. Důraz je kladen na spolupráci s rodiči, pedagogy a případně dalšími odborníky školských poradenských zařízení, s klinickým logopedem, psychologem aj. Učitelky a asistenti pedagoga ve třídách zařazují rozvoj řeči a komunikace do tematických bloků, je tak uplatňován v běžných činnostech dne a podporován v rámci všech aktivit.

Obsahové zaměření logopedické péče zahrnuje depistáž, diagnostiku a reedukaci řečových a komunikačních dovedností; vychází z individuálních potřeb každého dítěte.

Obecně se jedná o:

- nácvik funkční komunikace
- dechová a fonační cvičení
- rozvoj slovní zásoby
- rozvoj motoriky mluvidel
- rozvoj zrakové a sluchové percepce
- rozvoj rytmizace a fonemického uvědomování
- rozvoj logického uvažování i časoprostorové orientace
- rozvoj imitace
- vyvozování hlásek a náprava výslovnosti

Důraz je kladen na hravou formu, přátelskou atmosféru a respektování osobního tempa. Vycházíme z předpokladu, že děti se speciálními vzdělávacími potřebami mají podobnou potřebu komunikace s vlastním okolím jako jejich zdraví vrstevníci. K plnohodnotnému rozvoji však potřebují specifické metody a postupy, proto se snažíme jim zajistit dostatek času, citlivý pedagogický přístup i speciální edukační pomůcky. Velmi dobré zkušenosti máme s využitím moderních technologií se specializovaným softwarovým vybavením, jako je tablet, multidotykový PC nebo vzdělávací programy Board Maker, Mentio, Média, Brepta. Jejich přímá aplikace při individuální nebo skupinové práci s učitelkou či logopedem umožňuje celkový rozvoj komunikačních dovedností. Pozitivní dopad na rozvoj komunikace má také využití multisenzoriálního přístupu, dostupnost audiovizuální podpory, možnost snadné tvorby výukových materiálů a jejich přizpůsobení každému na míru. Moderní technika představuje pro děti obrovskou motivaci, avšak my stále upřednostňujeme využívání skutečných předmětů, obrázků, fotografií, písniček, říkadel, hudebních nástrojů, hraček a hry. Konkrétní didaktický materiál volí logopedka vždy podle aktuální situace a zájmu dítěte.

Z konkrétních metod jsou aplikovány především:

- prvky myofunkční terapie a orofaciální stimulace
- totální komunikace
- znak do řeči
- prvky aplikované behaviorální analýzy
- strukturované učení
- fotografie
- VOKS
- komunikační knihy i tabulky
- zážitkové deníky

7.3.4. Speciálně pedagogická práce s dětmi s poruchami autistického spektra

Pro děti se středně těžkou a těžkou symptomatickou poruch autistického spektra nebo jinými neurovývojovými poruchami je určena konkrétní třída se specifickým metodickým přístupem. Organizace a fungování denního programu se odvíjí od individuálních specifik a potřeb jednotlivých dětí. Usilujeme o rozvoj deficitních oblastí vývoje u těchto dětí, které plynou z dané diagnózy. Předmětem našeho zájmu jsou převážně 1) deficity v komunikaci a schopnosti vyjádřit své potřeby, 2) oblast rozvoje hry a socializace 3) problémy v orientaci v prostoru, času a procesu jednotlivých činností. Nedílnou součástí je podpora sebevědomí

a sebezpetí, rozvoj sebe obslužných dovedností, jemné a hrubé motoriky, grafomotoriky, kognitivních schopností a porozumění emocím.

Základním východiskem pro rozvoj deficitních oblastí je hledání motivace – tedy věcí, činností a situací, které jsou zajímavé pro konkrétní dítě. Práce na rozvoji zájmů a navozování příjemných a zábavných zážitků vede k potřebě a snaze dítěte danou situaci opakovat, naučit se o ni požádat a sdílet ji s dospělým nebo jinými dětmi.

Využíváme metody totální komunikace, kdy porozumění mluvené řeči doplňujeme a podporujeme znaky, obrázky nebo fotkami, zpěvem, melodií a mimikou. Jednotlivé způsoby jsou voleny dle individuálních potřeb a specifík dětí. Vedle znaků pro jednotlivé věci a aktivity používáme i komunikační tabulky s laminovanými obrázky nebo fotkami jednotlivých věcí, činností nebo jídel, které se dětem nabízejí. Při komunikačních situacích podporujeme a usilujeme o vokální projev dítěte. Cílem je maximální snaha o iniciaci komunikačních situací a rozvoj vyjádření potřeb a přání dítěte. Předcházíme tak frustraci a následnému problémovému chování.

Snažíme se o rozvoj sociálně emoční oblasti za pomoci jednoduchých sociálních hrátek, lechtání, honění a dětských říkanek s pohybovým doprovodem, které aktivují pozitivní emoční naladění a prožitky v kontaktu s druhým člověkem.

Nezbytným prvkem je práce s vnější motivací jako prostředkem pro zpevnění žádoucího chování a dávání pozitivní zpětné vazby. I v tomto je nutné vycházet z individuálních preferencí každého dítěte. Pro některé děti má vysoký motivační náboj hmotná odměna (např. pochutina nebo oblíbená hračka), pro jiné dítě je odměnou oblíbená aktivita (např. houpání) nebo sociální hrátky (např. lechtání). Vyvarujeme se pokynům a sdělením, které začínají NE (nedělej to, neskákej apod.), ale situace popisujeme a dáváme přímé návody, jaké chování je žádoucí.

Používáme metodu vizualizace začátku, konce a průběhu jednotlivých aktivity nebo bloků, které znázorňujeme na obrázcích nebo fotkách. Konkrétně pracujeme s laminovanými proužky se suchým zipem, na které vylepíme průběh dané činnosti, např. co se bude dít při pobytu venku nebo kolik písniček budeme zpívat. Zajistíme tak lepší srozumitelnost a orientaci v dané situaci. Dalším důležitým prvkem je využívání rytmizace a melodie formou jednoduchých popěvků či krátkých písniček, které vždy spojujeme s danou aktivitou, např. písnička na svolání dětí nebo popěvek na ukončení jakékoli činnosti.

Spolupracujeme s rodiči formou každodenního předávání aktuálních informací o dítěti a pravidelných individuálních schůzek během školního roku. Každému dítěti vytváříme foto a video dokumentaci, kde zachycujeme jednotlivé zážitky a situace, které jsou pro děti v danou chvíli důležité a zároveň zachycují jejich každodenní život, který kvůli svému komunikačnímu handicapu nemohou s rodiči sdílet pomocí slov a vyprávění. Na fotkách (vytváření foto deníků) a videích mají rodiče možnost vidět, jak jejich dítě tráví čas, co má ve školce rádo a co ho baví. Můžou se k zážitkům vždy společně vrátit a umožňují i spontánní iniciativu dítěte - nemůžu ti to říct, ale můžu ti to ukázat.

Nezbytnou součástí celého programu je vhodné materiální vybavení třídy.

- Nábytkové vybavení umožňující variabilitu prostoru třídy – vytváření různých koutků a oddělených prostorů.
- Atraktivní a zábavní prvky na rozvoj a podporu motoriky a smyslového vnímání – míčkovisko, mobilní prolézací prvky, kola a odražedla, houpačí pytle nebo hamaky, gymbally, relaxační kuličkové pytle a matrace, nafukovací skákadla, trampolíny, pískovničky, bazénky a vaničky na vodní hrátky, kuličkové dráhy, padák, bytelné a kvalitní hudební nástroje, modelíny a kinetické písky, pěna, sypké barvy na zapouštění a rozpíjení.
- Zvukové a mechanické hračky založené na principu akce a reakce.
- Výkonný a odolný fotoaparát, který zvládne dělat v rychlém režimu fotografie a videa.
- Kvalitní tablet na úpravu a zpracování fotografií a videí s připojením na internet.
- Kvalitní barevná tiskárna.
- Počítačový program BOARD MAKER na výrobu komunikačních tabulek a knížek.
- Řezačka, laminovací přístroj a laminovací fólie, samolepící suché zipy.
- CD přehrávač.

7.3.5 Speciálně pedagogická práce s dětmi se zrakovým postižením

Děti se závažným zrakovým postižením přijímáme jen v případě, že se ZP pojí s jiným závažným postižením – mentálním a/nebo tělesným. Vždy spolupracujeme se SPC zaměřeným na zrakové vady.

Cílem předškolního vzdělávání dítěte s postižením zraku je získat přiměřenou fyzickou, psychickou a sociální samostatnost s maximálním rozvojem ostatních smyslů, popř. zbytku zraku, získat základy pro zdravé sebevědomí a sebejistotu pro schopnost se přizpůsobit životu ve společnosti.

Dítě se snažíme zapojit do všech činností, dbáme však zvýšenou měrou na jeho bezpečnost, zohledňujeme jeho potřeby, možnosti a zájmy.

Dle možností se snažíme podporovat:

- správné držení těla
- zvládnutí základních pohybových dovedností a prostorové orientace
- různé pohyby v různém prostředí – zdolávání překážek a terénních nerovností, pohyb ve sněhu, na ledu, ve vodě, v písku
- koordinovat lokomoci, sladit ji s rytmem, hudbou, zpěvem
- učit se smyslové diferenciaci (zvuky, ruchy, tóny, vůně, chutě, hmat)
- sebeobsluhu, hygienické a stravovací návyky
- vyjádřit obsah svých myšlenek
- kontaktovat kamaráda, dospělého, vést dialog
- odloučit se na určitou dobu od svých blízkých
- reagovat na pokyny pedagoga
- vyvinout úsilí k dokončení/přerušování činnosti
- orientovat se ve známém prostředí a bezpečně se v něm pohybovat
- učit se postřehnout změny a dění v blízkém okolí

Rozvoj náhradních smyslů a zachovaných zrakových funkcí

Dítě s postižením zraku se musí učit od nejtělejšího věku správně užívat zrak – jeho zbytky, světlocit aj. Rozvoj smyslů je důležitý pro získávání a upřesňování informací.

Sluch

- je základním prostředkem pro orientaci TZP dítěte, umožňuje poznávání osob, sledovat dění
- cvičit sluchovou paměť
- učit děti k vědomé a soustředěné sluchové pozornosti – odkud hlas či zvuk přichází, eliminovat šumy, poznat osoby podle hlasu, rozlišit hlasitost, pomalé a rychlé kroky, charakteristické zvuky různých povrchů
- cílem je především si zvuky uvědomit, rozeznat, lokalizovat a určit směr jejich pohybu.

Hmat

- bereme ohled dosavadní zkušenosti dítěte
- různé části pokožky nejsou stejně citlivé, nejpřesněji vnímá špička jazyka, potom následuje poslední článek prstu a rty, na čele a tvářích nejlépe vnímáme teplotní rozdíly
- při pomalém pohybu po kůži se vnímání stává přesnějším
- třídění, párování, vkládání, navlékání, práce s papírem, modelování, prohlížení jednoduchého reliéfu, kolíčkování, vnímání vlastností povrchu, přendávání, držení a poznávání předmětů, klíčový úchop, špetka, orientace na ploše, sledování linie
- cílem je hmatová připravenost.

Čich a chuť

- čich podává významné informace o prostředí a předmětech, například pro identifikaci obchodu nebo trasy apod.
- dítě se učí rozeznávat pachy (původ, lokalitu, intenzitu, libé a nelibé)
- při rozvoji chuti a čichu se učí rozlišovat jednotlivá jídla, poznávat jejich vlastnosti (sladký, kyselý, slaný hořký, trpký, voňavý, páchnoucí apod.).

1.1.6 Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka

Děti, které přicházejí do mateřské školy z jiného jazykového prostředí, dostávají od prvního příchodu podporu při komunikaci. Záleží nám na tom, aby si český jazyk osvojily co nejdříve a pokud možno přirozenou cestou, proto využíváme všech denních činností i tzv. režimových chviliek a do procesu zapojujeme nejen asistenty pedagoga, ale také ostatní děti. Jazyková podpora tedy není časově ohraničená, je přirozeně integrovaná do celodenního programu.

Při podpoře dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka dodržujeme tyto zásady:

- Získáme pozornost dítěte, hovoříme pomalu a srozumitelně.
- Sdělení jsou krátká, často jednoslovná, zpočátku se ustálíme na jednotných výrazech, nepoužíváme synonyma.

- Pracujeme s vizuální podporou – obrázky, fotografiemi, piktogramy, ale také gesty a znakovou řečí, a používáme podpůrné výrazové prostředky, jako je mimika nebo intonace.
- Dáváme dítěti dostatek času na reakci, aby se mohlo samo vyjádřit; na případnou chybu neupozorňujeme ani ji neopravujeme, ale zopakujeme správně, aby mělo správný sluchový vjem.
- Dítě musí mít jistotu, že je lepší vyjádřit se chybně než mlčet.

Tematicky vycházíme od osobních údajů dítěte a postupně témata rozšiřujeme na děti ve třídě, mateřskou školu, rodinu, oblíbené aktivity, oblíbené jídlo, časové a prostorové představy, lidské tělo, místo pro život, přírodu aj.

Dítěti s OMJ se věnujeme více individuálně, upřednostňujeme klidnější činnosti v menších skupinkách. Samozřejmostí je individuální logopedická péče, resp. rozvoj řeči a správný mluvní vzor po celou dobu pobytu v mateřské škole. Je-li rodina dítěte spolupracující, vytváříme deníčky s obrázky a fotografiemi, o kterých si mohou doma vyprávět a rovněž je doplňovat fotografiemi z rodinných aktivit. Velmi dobrým pomocníkem bývá rytmus a hudba a také humor, čehož velmi často využíváme.

V případě, že se v mateřské škole vyskytnou alespoň 4 děti v povinném předškolním vzdělávání s OMJ, bude zřízena skupina pro bezplatnou jazykovou přípravu v souladu s vyhl. č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, v platném znění.

8. Vzdělávání dětí nadaných

Pedagogičtí pracovníci si jsou vědomi faktu, že také děti se SVP mohou vykazovat nadání v určitých oblastech, proto se snaží pomocí diagnostických metod toto nadání odhalit a podporovat, doporučit rodičům spolupráci s příslušnou organizací, která bude schopna je dále rozvíjet. Naší snahou je využít potenciál každého dítěte s ohledem na jeho individuální možnosti, schopnosti, potřeby a zájmy.

9. Vzdělávání dětí od dvou do tří let

Období raného dětství je sice krátká, avšak velice důležitá etapa z hlediska celkového rozvoje dítěte. Dvouleté děti vyžadují specifické podmínky pro svůj harmonický rozvoj ve všech jednotlivých oblastech vývoje. V naší mateřské škole respektujeme vývojová specifika a individuální potřeby všech dětí a v souladu s nimi upravujeme vzdělávací cíle a záměry a s tím také volíme odpovídající pedagogickou nabídku. V současné době (srpen 2017) naši mateřskou školu nenavštěvují děti mladší tří let, přesto se na případný zájem ze strany rodičů připravujeme především vytvořením podmínek:

- Prostředí mateřské školy je upraveno tak, aby odpovídalo potřebám dvouletých dětí: každá třída disponuje sociálním zařízením, které je vybavené dětskými WC a umyvadly, přebalovacím pultem, sprchovým koutem a nočníky, v prostoru šaten je k dispozici dostatek úložných prostorů pro pleny a náhradní oblečení;
- třídy jsou vybaveny dostatečným množstvím hraček a pomůcek vhodných pro děti raného věku, jejichž přirozená potřeba volného pohybu a spontánní hry je pro toto období příznačná – vnitřním uspořádáním tříd vytváříme prostředí, v němž mohou děti tuto svou potřebu naplnit; ve třídách se nacházejí hračky,

kteřé podněčují pohybovou aktivitu (auta, kočárky, sportovní náčiní), podporují rozvoj manipulačních schopností (stavebnice, kolejnice s vláčky, vkládačky), rozvoj senzomotorických dovedností (zvukové hračky, dětské hudební nástroje) a nabízejí prostor ke spontánní hře formou napodobování (panenky, kuchyňky, hračky napodobující předměty denní potřeby); každá třída je rovněž vybavena koutkem s knihami včetně leporel vhodných pro dvouleté děti a výtvarným koutkem s nabídkou vhodných pomůcek a materiálu pro podporu spontánního výtvarného projevu a tvořivosti; vybavení třídy i celkový režim dne je uspořádan tak, aby umožňoval malým dětem uspokojení potřeby průběžného odpočinku;

- klíčovým prvkem v našem působení je navázání úzké spolupráce s rodinou dítěte tak, aby byl společným úsilím zajištěn co možná nejsnazší přechod dítěte z rodiny do nového prostředí – ve většině případů je pro dítě nástup do mateřské školy vůbec první sociální zkušeností spojenou s odloučením od blízké rodiny; dítě zvyká nejen na nové a neznámé prostředí, ale rovněž i na nové vrstevníky a dospělé, učí se přijímat nová pravidla a přechází do nové fáze osamostatňování, u dětí mladších tří let je velice důležité, aby proces adaptace proběhl citlivě a s ohledem na individualitu každého dítěte;
- ve třídách v průběhu celého školního roku směřujeme k souběžnému působení stálých pedagogických pracovníků podílejících se na vytváření příjemné atmosféry a bezpečného prostředí, jež jsou pro celkový rozvoj dětí nezbytné; v čase řízené činnosti i ve chvílích volné hry pedagogičtí pracovníci aktivně podněčují společnou hru a spolupráci, čímž pomáhají dětem budovat vzájemné pozitivní vztahy a rozvíjet dětská přátelství;
- rozvoj samostatnosti a vědomí vlastní osobnosti dvouletých dětí vyžaduje mnohem více individuální péče, pravidelný denní režim, emoční podporu a pocit bezpečí; každému dítěti poskytujeme dostatek času, povzbuzení i pomoci při postupném nabývání samostatnosti v oblasti sebeobsluhy (hygienické i stravovací návyky) a socializace směřující k celkovému rozvoji jeho osobnosti.

10. Evaluační činnost školy

Analýza SWOT – východisko pro evaluaci

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Kvalifikovaný a stabilní tým zkušených pedagogických pracovníků ochotných hledat a ověřovat nové metody a přístupy • Tým nepedagogických zaměstnanců ochotných spolupracovat a vytvářet zázemí pro vzdělávání dětí se SVP • Odbornost asistentů pedagoga (většina z nich má vzdělání v oboru speciální pedagogika), respekt k práci druhých a spolupráce s učiteli • Úzké propojení mezi MŠ a SPC • Konstruktivní spolupráce se zřizovatelem • Dostatečné finanční krytí platů, vč. platů pro asistenty pedagoga z MHMP (1,5 mimo SR) • Vynikající individuální logopedická péče a rozvoj komunikace • Materiální vybavení pro děti s více vadami (polohovací židle a polštáře, světelné, zvukové a dotykové hračky pro nevidomé...) • Dopravní dostupnost • Klidné prostředí	<ul style="list-style-type: none"> • Plánování údržby a oprav • Nedostatečné právní vědomí • Segregace pracovních týmů
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Zastoupení mužů v pedagogickém týmu i mezi provozními zaměstnanci • Široká věková škála pedagogických pracovníků • Vysoká odbornost, pracovní i osobní životní zkušenost a vysoké pracovní nasazení zaměstnanců SPC • Spolupráce se školami a speciálně pedagogickými centry • Předávání informací a konzultace o dětech při přechodu dítěte do jiné školy (základní či mateřské) • Externí rehabilitační péče Vojtovou metodou • Zahrada o rozloze přes 5 000 m² • Využití fondů organizace	<ul style="list-style-type: none"> • Protichůdnost některých právních předpisů, např. BOZP vs. PO, RVP PV vs. hygienické požadavky • Problém při hledání nových pracovníků – pedagogických i nepedagogických

Evaluační přehled

Předmět evaluace	Metody a techniky evaluace	Časový plán	Odpovědnost
soulad ŠVP a RVP PV	prostudování RVP PV, analýza a vyhodnocení souladu s ŠVP a TVP, pedagogické porady	průběžně, min. 1x ročně	Ř U
plnění cílů programu	zhodnocení vlastní práce učitelkami ve třídě – záznamové a hodnotící listy, autoevaluace, hodnocení práce dětí – dg. Dokumentace; týmové porady, pedagogické porady	průběžně (poznámky v třídní knize)	U
Způsob zpracování a realizace obsahu vzdělávání	autoevaluace neformální rozhovory kontrola dokumentace	Průběžně	Ř, ZŘ, U
práce učitelů	hospitace motivační pohovory neformální rozhovory neformální kontrola kontrola dokumentace vzájemné náslechy autoevaluace SVZ (možnost)	alespoň jednou do roka 1 – 2 x ročně dle potřeby dle potřeby 1/2 měs. dle potřeby průběžně 1/2 - 3 měs.	Ř, Ř Ř, ZŘ Ř, ZŘ Ř U U ext. supervizor
výsledky vzdělávání	pozorování dětské skupiny, vyhodnocování individuální práce s dětmi, vyhodnocování POR, pedagogické porady, rozhovory s rodiči; záznamové a hodnotící listy	průběžně POR 2x ročně	U ZŘ
kvalita podmínek vzdělávání	pozorování, vyhledávání a pojmenování rizik, kontrola spotřebního koše, rozhovory; pedagogické porady, rozhovor s rodiči, dotazníky, ankety; záznamové a hodnotící listy	Průběžně	Ř ZŘ školník, ved. ŠJ, referent BOZP, U

Evaluace na úrovni školy – ředitelka

vlastní hodnocení školy

- vzdělávací program školy
- podmínky vzdělávání
- průběh vzdělávání
- výsledky vzdělávání
- spolupráce s rodiči, vzájemné vztahy
- řízení školy
- úroveň výsledků práce školy

hospitační činnost ředitelky školy – alespoň jednou do roka u každého pedagoga

neformální kontrola přímé pedagogické činnosti – průběžně

formálně vedený rozhovor mezi ředitelkou a pedagogickými pracovníky školy (1x ročně)

Evaluace na úrovni třídy – učitelky

- diskuse učitelek po přímé pedagogické činnosti – průběžně
- pravidelné třídní porady
- rozhovory mezi začínajícím a uvádějícím pedagogem
- zápisy v třídní knize – průběžně

Evaluace na úrovni jednotlivých dětí

- záznamy o prospívání dětí – průběžně
- revize IVP, POR – 2x ročně

PRAMENY, VÝCHODISKA

1. Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), v platném znění;
2. Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, v platném znění;
3. Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, v platném znění;
4. Vyhláška č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, v platném znění;
5. Vyhláška č. 107/2005 Sb., o školním stravování, v platném znění;
6. Vyhláška č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých, v platném znění;
7. Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, v platném znění.